Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 11 februari 2012

INTERVIEW
2
Bescherm
de rituelen

REPORTAGE
5
Geiten, rif
en geld

ACHTERGROND
14
Verwezenlijk
je droom

'Kicken' op carnavalswagen

Ieder jaar loopt tegen november de spanning bij de carnavalsgroepen weer op, want in februari is het carnaval en er moet nog heel veel gedaan worden. De carnavalsgroepen hebben allang het thema voor hun groepen bepaald, de tekeningen voor kleding en bijbehorende attributen zijn al gemaakt, de materialen zijn ingekocht en er wordt al maanden gewerkt aan de carnavalskostuums. Druppelsgewijs tonen de groepen hun thema en de kleding aan het grote publiek, maar er is altijd één groot geheim: het thema en de 'look' van de carnavalswagen die voorop in de Gran Marcha rijdt met de 'Reina di Karnaval'. De Reina opent de Gran Marcha, staande op de speciaal voor haar opgebouwde carnavalswagen.

Tekst: Judice Ledeboer

De bouw van deze carnavalswagen is alweer een paar weken in volle gang. De groep die die wagen opbouwt is een hechte groep die al jaren de eer heeft om deze speciale wagen op te tuigen. Minerva Lauffer, kunstenares en docent beeldende vorming bij het Radulphus College 'trekt' deze kar. Ieder jaar wachten de groepsleden met angst en beven op haar telefoontje met het verzoek of ze weer mee willen helpen aan de opbouw van de carnavalswagen voor de Reina, want ze weten dat als Lauffer belt dat ze er eigenlijk niet onderuit kunnen komen. "Als er één uit de groep niet meedoet, doet niemand mee", zegt Lauffer lachend. De andere leden beamen dit.

De kern van de groep bestaat uit Minerva Lauffer, Marlene Lauffer, Ailsa Anastatia, Daiz Servania (ijzerwerk), Tico Anthonia (timmerman) en Fabian Cleopa (rechterhand van Anthonia) en naarmate de Gran Marcha dichterbij komt komen er meer 'opbouwers' en 'knutselaars' om een helpende hand te bieden. Vrienden en familie, iedereen helpt op zijn eigen manier en vooral de laatste dagen voor het carnaval is die hulp hard nodig. De laatste weken werken ze iedere avond na hun werk aan de opbouw van de carnavalswagen die als lege oplegger met slechts een paar wielen de hal in werd gereden en straks op 19 februari een metamorfose heeft ondergaan en de toon gaat zetten bij de Gran Marcha.

De belangstelling en inzet om mee te werken aan de opbouw van carnavalswagens begon toen Minerva Lauffer gevraagd werd om mee te helpen bij het kindercarnaval. Het kindercarnaval had een opkikker nodig en aangezien Lauffer behalve de kunstacademie ook een lerarenopleiding had gedaan, werd zij erbij gehaald om voor de kinderen een en ander op te zetten. Als 'leraar' kijkt zij vanuit een educatieve hoek en probeert ze altijd iets 'educatiefs' mee te geven bij haar projecten. Zij hielp een paar jaar mee bij de kindercarnavalsgroep van de Sitek, maar de groep hield op te bestaan toen er niet voldoende kinderen meer waren om mee te doen. In 2004 raakte ze weer betrokken bij het carnaval toen Corinne Djaoen, voorzitter van de carnavalsstichting Fudeka haar vroeg of ze voor 2005 de carnavalswagen voor de Reina wilde ontwerpen en opbouwen. Het moest iets 'groots' worden omdat het de 35e keer was dat de Gran Marcha op Curaçao zou plaatsvinden. Die uitdaging durfde Lauffer wel aan. Ze vormde een groep om dit te gaan doen en sindsdien werkt de groep ook samen. "Je moet een beetje gek zijn om dit te doen. Je besteedt heel veel tijd aan iets dat na twee dagen weer weg is. Dan wordt die kar ergens geparkeerd, staat daar in de zon en alles verteert en valt uit elkaar en is weer weg."

Dat er zoveel zorg aan deze wagen besteed wordt komt omdat de optocht 'goed' moet beginnen. "Het is de eerste wagen. Het is de opening van alles."

Bij het ontwerp van de wagen is niet alleen de vorm belangrijk, maar ook de keuze van materialen. "Ik probeer educatief te zijn. Dat kan goed met het gebruik van materialen die je ergens voor gebruikt waar je nooit aan gedacht zou hebben." Dit jaar heeft de groep bij het ontwerp ervoor gekozen om wat milder met kleuren te zijn, hoewel carnaval juist het feest van de kleuren is. "Mensen gaan je herkennen aan je stijl, maar je kunt ook iets anders doen en dat doen we dit jaar. Ja, carnaval staat voor kleur, maar wel met contrasten, niet te overdreven", aldus de kunstenares.

Inspiratie is dit jaar gehaald uit stromingen binnen de architectuur: Art Deco en Jugendstil. "Grote bouwwerken, de kop heel strak, maar wel met een krioyo tintje." Aangezien de route dit jaar door de Breedestraat in Otrobanda gaat zijn de bouwers van de carnavalswagen gebonden aan bepaalde maten en mogen ze niet hoger dan 4 meter de lucht in bouwen en dat is inclusief het onderstel van de wagen. "Dat is jammer. We hebben de ruimte niet, dus we zijn beperkt. We moeten onder het viaduct in de Breedestraat door en dat is niet zo hoog, maar we gaan wel tot het uiterste."

Kunstenares en collega docent beeldende vorming Ailsa Anastatia heeft ook op de kunstacademie in Nederland gezeten. Zij werkt thans als docent beeldende vorming op het Kolegio Alejandro Paula. Toen ze in 2004 voor haar studie stage liep op Curaçao hielp ze voor het eerst mee in de groep bij de opbouw van de belangrijke carnavalswagen. Sinds ze weer definitief op het eiland woont, behoort ze ook tot de kern van de productiegroep. "Ieder jaar, als carnaval voorbij is, zeg ik dat ik nooit meer mee wil doen, maar ieder jaar zeg ik toch weer ja", vertelt ze lachend.
De samenwerking binnen de groep loopt op rolletjes. Iedereen weet wat hij moet doen. De twee kunstenaressen Lauffer en Anastatia zijn verantwoordelijk voor het 'design' en Dais Servania, oud-docent techniek, doet alle berekeningen op technisch gebied en maakt de begroting. Servania houdt zich vooral bezig met het ijzerwerk, Tico Anthonia met het timmerwerk en Fabian Cleopa, de jongste in het team en leerling op de mts, noemt zichzelf de 'klusjesman'. Hij is vooral de rechterhand van Anthonia en helpt mee met het timmerwerk.

De ruimte waar de wagen wordt opgetuigd is een oude productiehal, waar in het verleden heel wat is getimmerd, gezaagd, gebouwd en geverfd. Overal staan oude werktafels en oude materialen en in een hoek staan panelen die in voorgaande jaren gebruikt werden op de carnavalswagen. Rond de wagen staan de nieuwe materialen die nodig zijn voor de opbouw, houten panelen in bepaalde vormen gezaagd. Soms worden oude decorstukken gebruikt, maar meestal wordt alles nieuw gemaakt. Het is een kostbaar project, want alle materialen worden geïmporteerd en vooral de glittertjes die bij het carnaval op de decors gebruikt worden zijn schrikbarend duur. De meeste materialen worden op Curaçao gekocht. Om inspiratie op te doen zijn de groepsleden wel eens naar Aruba en Trinidad gegaan om te kijken op welke wijze de carnavalswagens daar worden opgebouwd en met welke materialen. "We doen het allemaal op dezelfde manier", vertelt Lauffer.

Behalve de ruwe opbouw van de wagen, moeten er ook veel kleine decorstukken gemaakt worden. Een groot deel is al klaar en ligt in een afgesloten ruimte waar het beschermd wordt tegen stof, diefstal en vernieling. Triest is dat er dit jaar al twee keer een inbraak is geweest, waarbij werkmaterialen en -machines gestolen zijn. "We moeten nu alles iedere keer inpakken en meenemen. Dat is veel werk en het kost ons veel tijd en geld." Lauffer haalt gelaten haar schouders op terwijl ze het vertelt. Het is een domper op het werk en enthousiasme van de groep.

De bouwers hebben nog een week de tijd en ze zijn iedere avond aan het werk. De opbouw liep vertraging op door de keuring van het onderstel van de wagen. Vorige jaar ontstond er een behoorlijk oponthoud in de parade toen de voorste wagen niet meer verder kon rijden door een mankement. Dit jaar is de wagen extra gecontroleerd op alle techniek. Op het moment is de groep nog steeds in het proces van ontwikkeling van de materialen die ze willen gebruiken. Het gaat om de combinatie van diverse materialen om een bepaald effect te verkrijgen. "We willen iets creëren dat optisch verwarrend is, iets dat de ogen voor de gek houdt."
Dus nog een week voor de Gran Marcha. De laatste dagen voor het carnaval loopt de spanning op en wordt er tot diep in de nacht gewerkt, maar het enthousiasme blijft er altijd. "En als er eentje moe is, dan wordt hij weer opgepept door de anderen. En dan komt mijn zus of de moeder van Ailsa weer met een pan eten en zit de moed er weer in. Het team heeft echt veel steun aan elkaar."
Ieder jaar proberen ze de wagen de avond voor het carnaval af te hebben, maar dat is ze nog nooit gelukt. "Het wordt altijd nachtwerk en we zijn pas vroeg in de ochtend van de Gran Marcha klaar. Dat is het mooiste moment. De zon komt op, we horen de vogels en de wagen is klaar!"

Ook de kleding voor de Reina wordt door de kunstenaressen ontworpen, omdat de kleding bij het ontwerp van de kar moet passen. Het ontwerp en de kleuren blijven geheim tot de dag van de optocht. Alle tijd en energie die ze in het project stoppen komt voort uit het feit dat ze het allemaal echt willen doen én voor de 'kick'. Tijdens de Gran Marcha staan de 'bouwers' zelf tussen het publiek langs de kant van de weg. Ze zijn vooral benieuwd naar de reacties van de mensen om hen heen. "Dat is ook een onderdeel van de kick."

ÑAPA 2012
Nr. 6

Geld

Voor sommigen is het College Financieel Toezicht (Cft) de verpersoonlijking van de noodzakelijke waarborgfunctie die het Statuut van het Koninkrijk biedt. Voor anderen de verpersoonlijking van bemoeienis van Nederland in de autonomie van Curaçao. Hoe het ook zij, het Cft heeft een nieuwe voorzitter, Age Bakker, en Bob Harms had onlangs een gesprek met hem. "De burgers van Curaçao hebben recht op solide overheidsfinanciën, iets dat iedereen wel begrijpt en hier willen wij een bijdrage aan leveren", zegt Bakker. U leest hier meer over op pagina 10.

Advocate Joyceline Lovert schreef een stuk over het nieuwe erfrecht op Curaçao. Een belangrijke wijziging ten opzichte van het verleden is dat de wetgever uitgegaan is van het recht van ouders om ook na overlijden van één van hen over hun eigen vermogen te kunnen beschikken. De nieuwe wetgeving is gebaseerd op Nederlands recht, maar houdt rekening met lokale omstandigheden, waarden en normen, aldus Lovert. Het artikel staat op pagina 3.

En nogmaals speelt geld een belangrijke rol in een artikel in de Ñapa en wel op pagina 5. Medewerker Peter Onvlee was op Bonaire, waar hij sprak met directeur Elsmarie Beukenboom van Stinapa. Er is veel geld nodig voor onderhoud, herstel en voor het beheer van de parken. "Er wordt wel gezegd dat Stinapa een rijke stichting is. Maar ook dat is relatief", aldus Beukenboom.

Je zou bijna gaan denken dat alles om geld draait. Gelukkig is dit niet het geval. Wat betekent Ñapa ook al weer?

Prettig weekend!

De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
John Edgard Lotman
Aan deze Ñapa werkten mee:
Misha Bemer
Deborah Bremmer
Marius Bremmer
Aart Broek
Monique Casimiri
Verele Ghering
Margot Hack
Bob Harms
Erik van Kampen
Lisette Keus
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Joyceline Lovert
Wouter Mol
Peter Onvlee
Milangela Plate
Marcel Truyens
Marijke Uitdehaag
Hans Vaders
Bertine Vermeer
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Kunstenaar Yasser Ballemans:

'Bescherm de rituelen van je cultuur'

Façade, maskerade, niets is wat het lijkt. Carnaval is een waarheid, met een andere werkelijkheid. "De buitenkant wordt wit, maar elk pak kan opengeklapt worden en dan zie je een andere soort binnenkant," Yasser Ballemans is de 'nieuwe' artist in residence van het Instituto Buena Bista. Samen met de leerlingen van het IBB en patiënten van de Caprileskliniek werkte hij de afgelopen maanden aan outfits, objecten en een praalwagen. En samen met hen zal hij meelopen in de carnavalsoptocht van dinsdag 21 februari, de zogenoemde vaarwelparade. Het thema: 'Inside Out'.

Tekst: Lisette Keus Foto's: Ken Wong

De in Breda opgegroeide kunstenaar liep al een tijd met het idee: carnaval als expositieplatform. Ballemans: "Carnaval is een goed podium om kunst te exposeren. Kunst is normaal kleinschalig, nu heb je een groot publiek."

Met Stichting KOP - een stichting waar Ballemans mede-oprichter van is, organiseerde hij eind december 2011 tot eind februari dit jaar een expositie over kunst en carnaval, 'Op Zunne Kop'. Ook zal KOP meelopen in de optocht van het Bredase carnaval. KOP is een soort combinatie tussen een museum, galerie en entertainmentcentrum. Met de expositie wil men een bijdrage leveren aan het carnaval in Breda. Zoals ze zelf zeggen: "KOP wil het licht laten zien. Tonen dat cultuur en creativiteit overal aanwezig zijn; in musea, in expositieruimtes, op straat, in het theater en ook in het carnaval. Dit project bestaat uit twee onderdelen. Allereerst een expositie en daarnaast wordt er in Electron gewerkt aan een echte KOP-carnavalswagen, met als doel deelname aan de carnavalsoptocht."

Ballemans bracht dit idee dus ook naar Curaçao, Ballemans: "Normaal exposeer je binnen de witte muren van een museum, of hier binnen de muren van de Caprileskliniek, nu brengen we wat binnen is naar buiten, 'the inside out'. Ook het meewerken en meelopen van psychiatrische patiënten is inside out. Er ligt toch nog een soort taboe op. Wat betreft de vormen en objecten, dat mag iedereen zelf bepalen. De buitenkanten zijn wel allemaal wit en op een teken klapt iedereen het pak open. Aan de ene kant zijn we dus als groep, maar het is ook een individueel gebeuren. Iedereen mag uitkomen voor haar of zijn eigen identiteit."

Met een masker op en een bijzonder pak aan uitkomen voor je eigen identiteit, het klinkt als een contradictie. "Met een masker verhul je iets, maar laat je juist ook weer een deel van jezelf zien denk ik. Dat is het dubbele aan carnaval", aldus Ballemans.

Curaçao

De nog jonge kunstenaar (1981) is ook internationaal naam aan het maken; op zijn cv staan deelnames aan groepsexposities in Frankrijk, Engeland, China, Taiwan en Korea. Het is echter de eerste keer dat Ballemans aan 'deze kant van de wereld' is, de eerste keer op Curaçao - een droom die uitkomt. De kunstenaarsverbeelding van Ballemans werd als kind namelijk al geprikkeld door de mooiste verhalen van zijn juf over haar geboorte-eiland Curaçao. Als je hem vroeg wat hij later worden wilde antwoordde hij tot zijn twaalfde steevast: docent op Curaçao.

Maar niet alleen zijn juf wekte zijn nieuwsgierigheid voor het eiland, ook zijn vader en opa. Voor wie het zich nog herinneren kan: Bruynzeelpotloden hadden op de voorkant van hun potloodblikken/dozen een afbeelding van stoere surfers. Ballemans' vader was een van de modellen, zijn opa de designer. Ballemans vormde zich dus al vroeg een beeld van Curaçao: "Curaçao was voor mij een soort paradijs. Ik was erg nieuwsgierig naar het eiland. Van het carnaval heb ik ook wel een idee wat ik moet verwachten, groots en spectaculair, maar hoe het gaat worden om mee te lopen - ik ben heel benieuwd! Ik heb al wel de route gelopen en zag nu al al die tribunes. Wow, heel intens."

Inspiratie

Ballemans maakt voornamelijk sculpturen; grote abstracte creaties van metaal, kunststof of keramiek. In een interview in 2010 zei Ballemans over zijn beelden: "Je zou mijn werk kunnen zien als een vreemd pleidooi voor nutteloze maar inspirerende mogelijkheden. Ik haal mijn inspiratie uit versieringen en decoraties. Bijvoorbeeld vormen van bouwstenen of ornamenten. Maar ook uit de rand van een tafel. Dit komt door..." Ballemans stopt even, kijkt voor zich uit en glimlacht dan bedenkelijk of hij het wel zal delen. Hij vervolgt: "Ja, het klinkt misschien raar, maar dit komt doordat ik denk dat mensen dingen versieren omdat ze bang zijn voor overgang, voor verandering. Dat het in een keer ophoudt - van iets naar niets. En uiteindelijk is dit terug te brengen - tenminste dat denk ik - naar dat mensen bang zijn voor de dood." Ballemans lacht en kijkt me aan of ik het volg. Eens te meer een bevestiging dat de kunstenaar een filosoof verhult, de kunst de filosofie.

Yasser Ballemans

"Versieringen en ornamenten geven kracht. Het is een progressieve kwaliteit voor verandering." Dit moet hij wel nader uitleggen. "Het zijn eigenlijk vaste patronen waar je aan vast kunt houden. Een soort handvatten tijdens verandering. Eigenlijk net zoals rituelen, zoals een huwelijk. Dit is een ritueel voor een grote verandering in de levens van twee personen. Het is een overgang die gevierd wordt. Ik speel dan puur met vormen. Dit doe ik intuïtief, maar wel met de gedachte om met schoonheid en humor een positieve visie te geven op verandering - op de toekomst. Om nog even terug te komen op de verandering, de angst en de rituelen, nu is er bijvoorbeeld een grote verandering gaande: globalisering. Hier moeten we niet bang voor zijn, maar voor openstaan. Want het tegenstrijdige is, in een wereld van globalisering, wordt het individu sterker. Maar dus juist nu moet je de rituelen van je cultuur niet zozeer beschermen maar vieren."

Carnaval is oud en nieuw

Carnaval, in veel landen wordt het uitgebreid gevierd. Op Curaçao dit jaar zelfs uitbundiger dan voorgaande jaren, zo voorspelden verschillende organisaties. Het van oudsher katholieke ritueel wordt gevierd. Tenminste, katholiek, dat is het verhaal wat de meeste van ons waarschijnlijk kennen. Ballemans heeft nog een verhaal: "Voor mijn artist in residence-verblijf hier heb ik me ingelezen in de geschiedenis van het carnaval. En eigenlijk is carnaval Oud en Nieuw. Het begin van het nieuwe leven wordt gevierd, de lente - de cyclus is rond. Dat is de oorsprong van het idee, maar Julius Ceasar heeft Oud en Nieuw ooit eens vervroegd voor de benoeming van iemand. In verschillende culturen werd tijdens de carnavalsperiode ook de koning afgezet of zelfs vermoord. Mensen konden met een schone lei beginnen. Daar komt ook de benoeming van een nieuwe burgemeester van, of de carnavalsprins. Tijdelijk wordt even iemand anders dan aangesteld", vertelt Ballemans. "Het idee is ook om de machthebber naar beneden te halen, om hem te testen. Mensen leven even in een andere wereld, zelfs de huizen krijgen tijdelijke gevels en in Nederland krijgen de steden zelfs een tijdelijke naam. Alles staat op zijn kop." Een ander verhaal over de herkomst van carnaval is het begin van de vastentijd. En andere kijk op de carnavalsoptocht dan louter vermaak. Doen wat verboden is, buiten jezelf treden, eruit halen wat erin zit. Het is de bedoeling van de artists in residence van het IBB; de leerlingen iets nieuws leren, Curaçao tot een nieuw inzicht brengen, taboes doorbreken - alles even inside out.

Op http://www.yasserballemans.nl/ kunt u alle in- en outsides van Yasser Ballemans' project bij het IBB vinden. Ook vindt u hier ander werk en projecten van Ballemans.
http://www.stichtingkop.nl
http://institutobuenabista.com/

Foto van de week

Deze foto werd gemaakt door Branca Heus. "Ik heb de foto gemaakt terwijl ik in de file aan het wachten was", legt ze uit. "Er is zoveel schoonheid verborgen in de kleine dingetjes, soms op de meest onmogelijke plekken!" Aangezien ze altijd een fotocamera bij zich heeft, ging dit uiteraard direct op de 'gevoelige plaat'.

Heeft u ook een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com.

Thuis

De weg kwijt

Monique Casimiri

De nieuwe Mangusa. Daar wilden we heen. Mijn zus en moeder hadden de primeur. Ik heb nog een weekje moeten wachten. Maar wat een ruimte. Je zou elkaar nog kwijt kunnen raken. En dat is dan ook precies wat er gebeurde met mijn zus en moeder. Die hebben elkaar een kwartier lopen zoeken, tot ze besloten om elkaar maar te bellen.
'Mam, waar sta je?'
'Bij de melk en jij?'
Ze hadden elkaar snel gevonden. Of dit nu komt omdat de supermarkt zo groot is of door de geografische kennis van mijn zus laat ik in het midden. In Nederland is ze meerdere keren de weg kwijtgeraakt.
Na een avondje stappen in Amsterdam de auto terug vinden was ook een uitdaging. Op Curaçao is het niet moeilijk. Je parkeert je auto bij dat ene café in de buurt en daar vind je hem altijd weer terug. Tenzij iemand besloten heeft om hem voor onbepaalde tijd te lenen. Maar in principe ben je je auto niet kwijt. Zo wel in Amsterdam.
Amsterdam heeft een heleboel grachten en die zijn lang. Erg lang. De auto aan één van de grachten parkeren is geen probleem. Die naam onthoud je wel. Prinsengracht, Keizersgracht. Hoe moeilijk kan het zijn. En daar zit hem de crux. Waar op de gracht heb je je auto geparkeerd? De gracht heeft nummer 1 tot en met 999. Het duurt een flink uur voordat je helemaal de gracht afgelopen hebt. Minstens anderhalf uur als je een paar borrels op hebt. En dan nog een half uur erbij als het erg slecht weer is. Regen, hagel en kou.
Als met al heeft het twee uur geduurd voordat de auto gevonden was. Verkleumd van de kou en sjacherijnig, omdat de kater al was ingetreden, was dit een minder prettige manier om kennis te maken met parkeren in Nederland.
Ach, ze weet inmiddels gelukkig dat Suriname niet in Afrika ligt en dat Breda en Oss wel beide in Brabant liggen, maar niet bij elkaar in de buurt.
Toen ik in Mangusa was heb ik niemand horen omroepen voor kinderen die kwijt waren, geen huilende kinderen gehoord die hun ouders kwijt waren, oh ja, toch één, maar dat was de mijne die zijn zin niet kreeg.
Het ligt dus echt aan mijn zus en niet aan de supermarkt.
Mijn zus zou het voor het elkaar krijgen om nog verdwaald te raken in de ballenbak van Ikea. Ze had toch net echt drie rode ballen opzij geschoven, en nu schoten er weer een stel blauwe voorbij.

Nieuw erfrecht voor nieuw Land

Het erfrecht zoals wij dat kennen heeft een uitgebreide facelift ondergaan. De nieuwe regels inzake het erfrecht zijn in boek 4 van het Burgerlijk Wetboek vervat en zijn op 1 januari 2012 van kracht geworden. De wijzigingen in het erfrecht zijn gebaseerd op het Nederlandse erfrecht, waarbij de Curaçaose wetgever rekening heeft gehouden met de Curaçaose maatschappelijke opvattingen en waarden en normen. Ons erfrecht verschilt derhalve op enkele onderdelen van het Nederlandse erfrecht. Kortom: nieuw erfrecht voor het nieuwe Land Curaçao.

Tekst: Joyceline Lovert

Het nieuwe erfrecht bevat talrijke wijzigingen. Bij vaststelling van het nieuwe erfrecht is de wetgever uitgegaan van het recht van ouders om ook na overlijden over hun eigen vermogen te kunnen beschikken. Een van de meest in het oog springende wijzigingen is daarom de afschaffing van de legitieme portie. Een ander opvallende wijziging is de verbetering van de rechten van de langstlevende echtgenoot. De nieuwe wet bevat bovendien een regeling voor stiefkinderen en het concubinaat en ook de regels inzake de uiterste wilsbeschikking zijn nader vastgesteld en vastgelegd. Dit artikel biedt onvoldoende ruimte om alle wijzigingen in het nieuwe erfrecht te bespreken. Enkele opvallende wijzigingen zullen in dit artikel worden uitgelicht.

Erfopvolging

Voordat ik belangrijke wijzigingen in het nieuwe erfrecht toelicht is het van belang om nog even in kaart te brengen op welke manieren men kan erven. Erfopvolging vindt plaats op grond van de wet of krachtens uiterste wilsbeschikking. Een uiterste wilsbeschikking is een eenzijdige rechtshandeling, waarbij een erflater een beschikking maakt die pas werkt na zijn overlijden en die bij wet is geregeld. Een uiterste wilsbeschikking wordt gemaakt bij uiterste wil. De wet bepaalt aan welke vereisten een uiterste wil moet voldoen. De meest bekende uiterste wil is het testament bij notariële akte. Doch de wet kent ook andere vormen, zoals een onderhands codicil, betreffende sieraden, meubels, de regeling van lijkbezorging en orgaandonatie. Gemakshalve wordt in dit artikel alleen gesproken over het testament.

Men erft dus op grond van de bepalingen die in de wet staan opgenomen of op grond van hetgeen bij uiterste wilsbeschikking door de erflater is bepaald.

Langstlevende echtgenoot

In ons ‘oude’ erfrecht deelde de langstlevende echtgenoot tezamen met de kinderen in gelijke delen, tenzij bij testament anders was bepaald. De langstlevende echtgenoot en de kinderen erfden dus ieder een gelijk deel van de nalatenschap. In het huidige erfrecht erft de langstlevende echtgenoot, als alle kinderen van de erflater ook kind zijn van de langstlevende echtgenoot (de klassieke situatie die steeds minder voorkomt), de hele nalatenschap van de erflater (lees: de overleden echtgenoot). De kinderen krijgen alleen een vordering op de langstlevende ouder. Deze vordering is gelijk aan de waarde van het erfdeel van het kind. Het kind kan niet zomaar betaling van de waarde van zijn erfdeel opeisen van de langstlevende ouder. Dit kan alleen indien deze ouder in staat van faillissement is verklaard of wanneer deze ouder overlijdt. In dit geval zou dus gemakshalve gezegd kunnen worden dat het kind pas echt erft indien ook de langstlevende ouder overlijdt (of in staat van faillissement wordt verklaard).

Let op. De langstlevende echtgenoot erft alleen de gehele nalatenschap, indien bij testament niet anders is bepaald. De erflater kan bij testament dus bepalen dat de langstlevende echtgenoot niet de gehele nalatenschap erft. Omdat deze regel van regelend recht is, kan de erflater bij testament zelf bepalen wat de door hem aangewezen erfgenamen zullen erven. Indien sprake is van stiefkinderen van de langstlevende echtgenoot (dus kinderen van de erflater die niet kinderen van de langstlevende echtgenoot zijn), dan erft, zoals gezegd, de langstlevende echtgenoot op grond van de wet niet de gehele nalatenschap. Dit is alleen anders indien de erflater uitdrukkelijk in het testament heeft bepaald dat de langstlevende echtgenoot wel de hele nalatenschap erft, ongeacht het bestaan van stiefkinderen.

De reden van dit onderscheid in de wet is de achterliggende gedachte dat zich de situatie kan voordoen dat de stiefouder even oud of zelfs jonger is dan de kinderen van de erflater. Denk aan een vader die hertrouwt met een jongere vrouw. Deze jongere vrouw is dan stiefmoeder van de kinderen van de man. Indien de uitzondering in het geval van stiefouders niet in de wet zou zijn opgenomen, en de stiefouder dus als langstlevende echtgenoot de hele nalatenschap erft, zou dit betekenen dat de kinderen van de erflater pas de waarde van hun erfdeel kunnen opeisen, indien de stiefouder overlijdt of in staat van faillissement is verklaard. Indien de stiefouder even oud of jonger is dan de kinderen, kunnen de kinderen wel eens erg lang wachten voordat hun erfdeel aan hen vrijvalt of opeisbaar is. Sterker nog, indien de stiefmoeder jonger is dan de kinderen kan dit betekenen dat de kinderen eerder overlijden dan de stiefmoeder. Dit werd door de wetgever als een onredelijk gevolg gezien, waardoor hij heeft besloten een uitzondering op de regel op te nemen indien er bij overlijden van een echtgenoot sprake is van een stiefouder.

De legitieme portie

De legitieme portie is afgeschaft. Ons inmiddels ‘oude’ erfrecht bepaalde dat ieder kind recht had op een gedeelte van de erfenis, de legitieme portie, ongeacht hetgeen bij testament was bepaald. Deze legitieme portie was, afhankelijk van het aantal kinderen, gelijk aan de helft, twee derde of drie vierde van het erfdeel van het kind, dat het kind op grond van de wet zou erven. Indien een ouder zijn kind onder het oude recht wilde onterven, had het kind dus alsnog recht op de helft van hetgeen hij zonder testament zou erven. Het was derhalve vóór inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving wettelijk niet mogelijk een kind geheel te onterven. In het huidige erfrecht bestaat deze mogelijkheid wel. De wetgever heeft besloten de legitieme portie af te schaffen omdat dit als een onvoldoende gerechtvaardigde inbreuk wordt beschouwd op het recht van ouders om zelf te beslissen wat er met hun vermogen na overlijden gebeurt.

De wetgever heeft voorzien dat de afschaffing van de legitieme portie tot gevolg kan hebben dat een kind van de erflater (nog) niet erft, maar wel behoefte heeft aan verzorging. Denk bijvoorbeeld aan het geval dat de erflater kinderen heeft achtergelaten, maar bij testament heeft bepaald dat de langstlevende echtgenoot die stiefouder is van die kinderen de gehele nalatenschap erft. De langstlevende echtgenoot is bij wet verplicht om in de kosten van onderhoud en verzorging van zijn of haar eigen (minderjarige) kinderen te voorzien. De kinderen van de erflater kunnen ook behoefte hebben aan een bijdrage in deze kosten. De wet biedt deze kinderen, mits zij jonger zijn dan 25 jaar, onder bepaalde omstandigheden het recht op uitkering van een som ineens. Ingeval een kind jarenlang in de huishouding heeft gewerkt of in het bedrijf van de erflater, zonder dat het kind daarvoor een redelijke beloning heeft gehad, maakt het kind op grond van de wet dwingendrechtelijk eveneens aanspraak op een som ineens, strekkende tot billijke vergoeding aan het kind. Dwingendrechtelijk betekent dat van deze regel niet bij testament of anderszins kan worden afgeweken. Doet dit geval zich voor dan heeft het kind dus recht op een som ineens tot billijke vergoeding.

Indien de langstlevende echtgenoot niet de gehele nalatenschap erft, omdat er sprake is van kinderen die niet gemeenschappelijk zijn of omdat bij testament van de erflater niet anders is bepaald, dan biedt de wet de langstlevende echtgenoot nog wel bescherming. De wet bepaalt onder andere dat de woning die de langstlevende echtgenoot van de erflater bij diens overlijden bewoont en welke woning tot de nalatenschap (of de door overlijden ontbonden huwelijksgemeenschap) behoort, door de langstlevende echtgenoot gedurende een periode van negen maanden mag worden bewoond.

Belangrijker echter is dat de wet bepaalt dat ingeval de langstlevende echtgenoot hieraan behoefte heeft, de erfgenamen verplicht zijn mee te werken aan de vestiging van een recht van vruchtgebruik op de echtelijke woning en de hierbij behorende inboedel van de nalatenschap ten behoeve van de langstlevende echtgenoot en voor zover de langstlevende echtgenoot dit van de erfgenamen verlangt. Mocht de langstlevende echtgenoot voor haar verzorging behoefte hebben aan vruchtgebruik op andere goederen van de nalatenschap, dan zijn de erfgenamen voorts verplicht om aan het vestigen van het recht van vruchtgebruik mee te werken. Let wel, er moet sprake zijn van een daadwerkelijke behoefte van de langstlevende echtgenoot die dus niet of onvoldoende op andere wijze in de eigen verzorging kan voorzien.

Misbruik van omstandigheden

Omdat de huidige wet vooral regelend recht kent en men dus vooral zelf bij testament kan bepalen hoe het vermogen bij overlijden moet worden verdeeld, heeft de wetgever het van belang geacht dat enkele belanghebbenden de mogelijkheid hebben om de erfrechtelijke gevolgen van een testament te doen beperken in geval van misbruik van omstandigheden.

Achtergrond van de opname van een regeling voor misbruik van omstandigheden is gelegen in het feit dat de praktijk heeft aangetoond dat hieraan in sommige gevallen behoefte is. Denk bijvoorbeeld aan het geval dat zich in Nederland heeft afgespeeld. Een rijke bejaarde en hulpbehoevende vrouw werd door haar mannelijke verpleger verleid met hem te trouwen. Vervolgens vermoordde deze verpleger haar om zo de helft van de huwelijksgemeenschap en een kindsdeel van de nalatenschap te bemachtigen. Juist omdat de huidige wet met name regelend recht kent en de legitieme portie is afgeschaft, kan het in een dergelijk geval heel zuur zijn dat de rijke bejaarde vrouw net voor haar overlijden bij testament haar hele vermogen aan de nieuwe echtgenoot geeft. Let wel, er moet hier sprake zijn van misbruik van omstandigheden. Indien hierop een beroep wordt gedaan zal degene die van misbruik beschuldigd wordt moeten aantonen dat geen sprake is van misbruik (omkering van de bewijslast). In het geval van de rijke bejaarde vrouw, gemakshalve ervan uitgaande dat zij niet was vermoord, zou de jonge mannelijke verpleger moeten aantonen dat wel degelijk sprake was van echte liefde.

Een beroep op misbruik van omstandigheden wordt alleen toegelaten indien het testament is gemaakt ten voordele van een buitenstaander. Een beroep op misbruik van omstandigheden kan niet indien het testament ten voordele is van iemand die bloed- of aanverwant is tot de vierde graad of stief- of pleegkind van de erflater dan wel een echtgenoot of andere levensgezel en de relatie meer dan 5 jaar heeft geduurd of daaruit een kind is geboren.

Concubinaat

Het huidige erfrecht houdt ook rekening met de concubine of concubijn. De nieuwe wet bepaalt dat ingeval de erflater onmiddellijk voorafgaande aan het overlijden tenminste 10 jaar met een ander heeft samengeleefd alsof zij waren getrouwd, de rechter in gevallen die hij redelijk acht, kan bepalen dat deze ander met een echtgenoot wordt gelijkgesteld. Deze gelijkstelling is echter beperkt tot enkele nader in de wet genoemde bepalingen, bijvoorbeeld de bepaling inzake het recht van vruchtgebruik zoals dat aan de langstlevende echtgenoot toekomt.

Overgangsrecht

Omdat de huidige wet aanzienlijk verschilt van de oude wet en de gevolgen van de nieuwe wet dus niet gelijk zijn aan de gevolgen van de oude wet, is de nieuwe wet niet op alle gevallen van toepassing. Denk aan de persoon die net voor inwerkingtreding van de wet is overleden en zijn testament heeft opgesteld met de oude wet in gedachte. In beginsel is dan het oude recht van toepassing. Wel is het van groot belang dat men zich goed laat informeren over de nieuwe wetgeving en haar gevolgen voor elk specifiek geval.

Joyceline Lovert is advocate bij SMS Attorneys at Law, gespecialiseerd in personen- en familierecht, vermogensrecht en verbintenissenrecht.

Joyceline Lovert

Medisch

Vragen over... baarmoederhalskanker

Tekst: Wouter Mol

Wat is baarmoederhalskanker?
Baarmoederhalskanker ontstaat in de baarmoederhals, het gedeelte van de baarmoeder dat de opening naar de vagina vormt. Baarmoederhalskanker komt voor wanneer cellen van de baarmoederhals afwijkingen gaan vertonen en ongecontroleerd beginnen te groeien. Het duurt vele jaren voor abnormale cellen vanuit een voorloperstadium ('voorstadia') ontaarden in baarmoederhalskanker. Gelukkig zijn deze voorstadia gemakkelijk te behandelen. U merkt doorgaans niets van de voorstadia en ze kunnen alleen worden ontdekt met behulp van screening.

Hoe kan je op baarmoederhalskanker screenen?
Dit kan relatief eenvoudig door middel van een uitstrijkje of een zogenaamde PAP-test. Screening op baarmoederhalskanker is ontwikkeld om abnormale baarmoederhalscellen in een vroeg stadium te ontdekken, wanneer ze nog verwijderd kunnen worden, zodat ze zich niet ontwikkelen tot baarmoederhalskanker. Zodra baarmoederhalskanker is ontstaan, zal de behandeling veel moeilijker en mogelijk minder succesvol worden.

Wie zouden zich moeten laten screenen?
Alle vrouwen tussen de 30 en 60 jaar zouden om de vijf jaar een uitstrijkje moeten laten te maken.

Wat moet je hier voor doen?
In tegenstelling tot Nederland bestaat er op Curaçao geen bevolkingsonderzoek. Je wordt dus niet opgeroepen voor een uitstrijkje. Je zult dus zelf actie moeten ondernemen. Zodra je 30 jaar bent geworden neem je contact op met je huisarts. Wanneer je een afspraak maakt voor een uitstrijkje, zal je te horen krijgen wat je moet doen om je voor te bereiden. Over het algemeen zal je minstens 2 dagen voor je uitstrijkje alle vaginale crèmes en dergelijke moeten mijden en zal je ook de dag voor je uitstrijkje geen seks mogen hebben.

Hoe gaat screenen in zijn werk?
Screenen op baarmoederhalskanker wordt uitgevoerd door middel van een uitstrijkje dat wordt uitgevoerd door de huisarts of de gynaecoloog. Dit is een simpele procedure die slechts een paar minuten duurt en niet veel meer is dan een vaginaal onderzoek. Tijdens het onderzoek, zal een uitstrijk met cellen worden afgenomen van je baarmoederhals met behulp van een smal kwastje of spateltje. Deze cellen worden naar het laboratorium gestuurd waar ze onder een microscoop onderzocht worden op de aanwezigheid van afwijkende cellen.

Wat voor resultaat kan je bij een uitstrijkje hebben?
Bij de meeste vrouwen is het resultaat normaal ('Pap 1). In dit geval is de kans op baarmoederhalskanker zeer gering en kan je gewoon wachten op de volgende test na vijf jaar.
Bij een aantal vrouwen is het resultaat afwijkend. Dit betekent dat bij het uitstrijkje enkele afwijkende baarmoederhalscellen zijn gevonden. Slechts in zeer zeldzame gevallen gaat het daarbij om kanker.

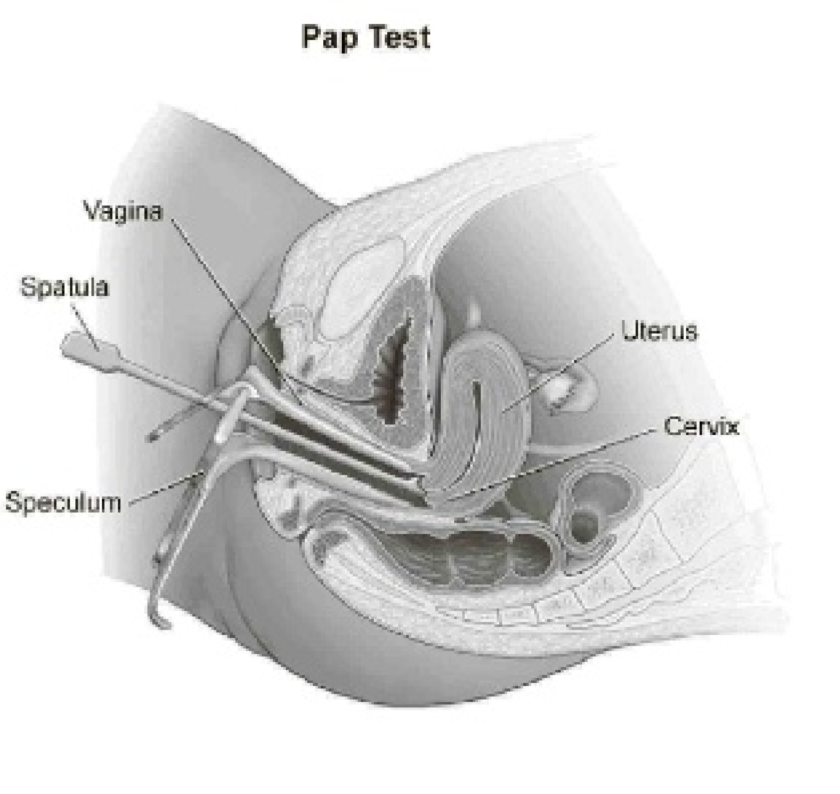

Afhankelijk van wat er gevonden is, word je geadviseerd één van de volgende behandelingen te ondergaan:

- Herhaling van het uitstrijkje over zes maanden.
- Een test om te beoordelen of u een infectie met het Humaan Papillomavirus (HPV) heeft, de veroorzaker van baarmoederhalskanker.
- Verwijzing naar de gynaecoloog voor een colposcopisch onderzoek, een methode waarmee de gynaecoloog je baarmoederhals beter kan onderzoeken.

Bij verwijzing naar de gynaecoloog, zullen de abnormale cellen verwijderd moeten worden om ontwikkeling van kanker te kunnen voorkomen. Dit is meestal een simpele behandeling die door de gynaecoloog uitgevoerd wordt. De behandeling behoeft geen invloed te hebben op je seksleven of vruchtbaarheid.

Wat is de relatie tussen Humaan Papillomavirus (HPV) en baarmoederhalskanker?
Baarmoederhalskanker kan veroorzaakt worden door sommige HPV-typen. Er zijn meer dan 100 HPV-typen waarvan er 15 baarmoederhalskanker kunnen veroorzaken. De meeste volwassenen hebben weleens een HPV-infectie gehad gedurende een periode in hun leven en in de meeste gevallen verdwijnt dit virus zonder problemen vanzelf. Sommige vrouwen kunnen dit virus niet zelf opruimen en deze vrouwen lopen dan ook een verhoogd risico op het krijgen van baarmoederhalskanker.

Hoe krijg je het HPV-virus?
In principe kan iedereen HPV krijgen. Het virus is vaak aanwezig in de schaamstreek en kan worden overgebracht via huid-op-huidcontact, huid-op-slijmvliescontact of slijmvlies-op-slijmvliescontact. Iedereen die seksueel actief is, kan met HPV geïnfecteerd raken, mits de partner op het moment van seksueel contact HPV geïnfecteerd is (dus ook al seksueel actief is). Dit kunnen zowel vrouwen als mannen zijn. Wie drager is, merkt dat vrijwel niet, want een dergelijke infectie geeft meestal geen klachten. HPV is een zeer algemeen voorkomend virus; de kans dat een vrouw ooit in haar leven een HPV-infectie oploopt wordt geschat op meer dan 80 procent.

Is vaccinatie moegelijk?
Ja, vaccinatie is nu mogelijk om vrouwen te beschermen tegen vier van de meest voorkomende HPV-typen, de typen 6, 11, 16 en 18, die meer dan 2/3 van alle gevallen van baarmoederhalskanker en afwijkende uitstrijkjes veroorzaken. Een vaccin zal het meest effectief zijn als dit wordt toegediend voordat je een HPV-infectie hebt gehad, en ze zullen niet volledig beschermen tegen alle HPV-typen. Daarom moet je ook nadat je gevaccineerd bent, nog steeds gescreend worden! Vaccinatie in combinatie met screening zal de beste bescherming geven tegen baarmoederhalskanker.

Wanneer moet je gevaccineerd worden?
Het is het beste om gevaccineerd te worden voordat je seksueel actief bent. Geadviseerd word om meisjes te vaccineren op de leeftijd vanaf 9 tot 12 jaar. Het kan tot je 26e en ook al ben je al geinfecteerd met 1 van de 4 HPV-virussen dan nog beschermd het vaccin je tegen de andere drie virustypen. Het probleem op dit moment met het vaccin is dat het niet vergoed wordt door de verzekeringen en dat het nogal prijzig is.
Het vaccinatie-schema is als volgt:

1e vaccinatie op zelf gekozen moment, tussen 9 en 12 jaar.
2e vaccinatie twee maanden na de 1e vaccinatie.
3e vaccinatie zes maanden na de 1e vaccinatie.

Let op: Vaccinatie beschermt niet tegen SOA's zoals HIV!

Wouter Mol is huisarts te Curaçao.

Mens & Psyche

Trichotillomanie

Er zijn veel mensen die wel eens aan hun haar plukken, erop bijten of wanneer ze gespannen zijn haren uittrekken. Als het haartrekken je dagelijks bezighoudt, onbedwingbaar wordt en gepaard gaat met voldoening en opluchting achteraf, dan spreek je van trichotillomanie. Een vrij onbekende stoornis waarvan mensen soms niet weten dat ze dit hebben, of dat er een woord voor is.

Tekst: Milangela Plate

Aard van de stoornis
Iemand die lijdt aan trichotillomanie trekt zijn hoofdhaar, wimper of wenkbrauw uit. In minder voorkomende gevallen trekt men ook ander lichaamshaar uit. Sommige mensen met trichotillomanie trekken niet een willekeurige haar uit, maar kiezen deze zorgvuldig uit. Alleen haren die 'goed genoeg zijn' worden uitgetrokken, bijvoorbeeld haren die dikker zijn of een andere structuur hebben. Nadat de haar is uitgetrokken, gooien velen deze meteen weg. Anderen spelen ermee door deze langs hun lippen of gezicht te wrijven. Er zijn ook mensen die hun uitgetrokken haar opeten, dit laatste heet trichofagie.

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers. E-mail: milangela.plate@takecare.an

Dit is niet zonder gevaren; haren verteren immers niet en kunnen achterblijven in de maag of darm en uiteindelijk gaan leiden tot maag-/darmproblemen.
Trichotillomanie is niet aan leeftijd gebonden; het komt voor bij ouderen, maar begint soms al bij kinderen van twee jaar. Wel is het zo dat 80 procent van de mensen met trichotillomanie van het vrouwelijk geslacht is.

Spanningen
Het uittrekken van haren is voor de meeste mensen met trichotillomanie een uitlaatklep. Het uittrekken neemt gevoelens van onbehagen en spanning weg en geeft je een gevoel van opluchting.
Behalve als een uitlaatklep kan het ook als afleiding beschouwd worden. Tijdens het plukken is men even met het haar bezig en niet meer met de spanningen in het leven. Op het moment van plukken zitten veel mensen dan ook in een soort trance en hebben zij niet door dat zij hun haren aan het uittrekken zijn. Dit hebben ze pas later in de gaten, als zij alle uitgetrokken haren zien liggen. Bij trichotillomanie speelt niet alleen spanning een rol, ook angstgevoelens en gevoelens van blijdschap of verveling kunnen aanleiding geven tot het uittrekken van haren.

Gevolgen
Niet iedereen heeft er even-veel last van dat hij/zij haren uittrekt. Echter, door het vele haren uittrekken ontstaan soms kale plekken. Mensen met trichotillomanie kunnen erg angstig zijn dat hun haar niet meer aangroeit. Trichotillomanie wordt soms vergeleken met nagelbijten: veel mensen doen het, maar dan in beperkte mate. Een enkeling bijt zijn nagel heel diep of geheel af.
Zo ook bij trichotillomanie: veel mensen trekken wel eens haren uit, maar bij een enkeling is het haren uittrekken zodanig dat er kale plekken door ontstaan. Na het uittrekken wordt het gevoel van opluchting vrij snel opgevolgd door schuldgevoel, spijt en boosheid: 'wat heb ik nu weer gedaan'.
Gevoelens van schaamte komen eveneens veelvuldig voor bij mensen met trichotillomanie. Deze mensen durven niet naar buiten uit angst dat iemand hun kale plekken ziet.
Kale plekken probeert men dan ook te verbergen door middel van pruik, petje, hoed enz. Door de trichotillomanie kunnen zelfs sociale contacten en sporten vermeden worden. Zo kan het zijn dat iemand met trichotillomanie niet meer naar het strand durft te gaan: wanneer je haar nat wordt bij het zwemmen, worden kale plekken immers goed zichtbaar. Maar ook als je alleen op het strand ligt, heb je kans dat de wind die door je haren speelt de kale plekken bloot legt.
Ondanks de (sociale) beperkingen die trichotillomanie soms oplevert, kan het erg moeilijk zijn om te stoppen. Iedere dag is er tevergeefs weer het voornemen om nóóit meer haren uit te trekken. Mensen met trichotillomanie hebben vaak al van alles geprobeerd: met een pet oplopen, zodat men niet bij het haar kan, pleisters om de vingers zodat het uittrekken lastiger wordt en haarlak of gel in het haar aanbrengen zodat het haar niet meer lekker smaakt. Veelal oplossingen die maar weinig soelaas bieden of slechts voor korte tijd helpen.

Gedragstherapie
Medicatie en gedragstherapie zijn vooralsnog de meest effectieve behandelingen voor trichotillomanie. De vorm van gedragstherapie die het meeste effect lijkt te hebben is habit reversal training, letterlijk vertaald: gewoonte-omkeertraining.
De eerste stap hierbij is bewustwording van je gedrag zodat je dit kan veranderen. Door bewustwording alleen al kunnen de klachten afnemen. Vervolgens wordt toegewerkt naar verandering van het gedrag door bijvoorbeeld een lijst op te stellen met redenen om te stoppen met het gedrag. Ook niet-helpende gedachten worden onder de loep genomen en omgebogen naar helpende gedachten: bijvoorbeeld de gedachten 'ik heb al zoveel haren uitgetrokken, het maakt nu toch niet meer uit' vervangen door gedachten als 'ik ben het waard om beter voor mezelf te zorgen en niet langer mijn haren uit te trekken'. Ten slotte wordt in deze therapie vaak gewerkt met ontspanningsoefeningen, zodat cliënten leren op een andere manier met oplopende spanning om te gaan.

Voeding

Accuraat schieten met koffie

Cafeïne in combinatie met koolhydraten verbetert niet alleen het uithoudingsvermogen en de reactietijd, maar verbetert ook de precisie en de technische vaardigheid van voetballers.

Dat blijkt uit onderzoek van de Sheffield Hallam University.

De onderzoekers simuleerden drie voetbalwedstrijden van 90 minuten, waarbij de spelers getest werden op behendigheid, dribbelen, koppen, accuraat kunnen schieten en sprinten. De combinatie van koolhydraten en cafeïne stelde spelers in staat om intensiever te sprinten en accurater te schieten en te dribbelen, aldus de onderzoekers.

Zij raden aan dat voetballers voor de wedstrijd en tijdens de rust een met cafeïne verrijkt koolhydratendrankje drinken.

ADHD of dyslexie?? WAT NU ?
HELPT U VERDER !
EQ-libra
Belangenvereniging voor ADHD en leerstoornissen.
Tel.: 7372002/ 5620722
E-mail: eqlibracur@hotmail.com

Elsmarie Beukenboom van Stinapa:

‘De geiten, het rif en vooral het geld’

Geiten en het koraalrif. Het antwoord komt direct als wordt gevraagd wat de grootste bedreigingen zijn waarmee Elsmarie Beukenboom en de door haar als directeur geleide Stinapa, de Stichting Natuur Parken op Bonaire, kampt. Boven water de verwoestende aanwezigheid van de geiten, onder water de bedreigingen van het rifkoraal.

Washington Slagbaai National Park (Foto: Stinapa).

Tekst: Peter Onvlee

Die geiten. Er lopen er naar schatting zo’n 12.000 rond alleen al in het Washington Slagbaai National Park, het door Stinapa al ruim veertig jaar beheerde nationale park in het noorden van het eiland. Ongeveer 5600 hectares groot; de oppervlakte van bijna 5750 voetbalvelden, bijna een vijfde deel van heel Bonaire. Van die 12.000 geiten, de helft in het Slagbaai-gedeelte en eigendom van de stichting, de andere 6000 in het Washington-gedeelte en eigendom van een particulier. Ze grazen er het grootste deel van de vegetatie weg ook. Inclusief de bodemvegetatie. En het gevolg, vooral bij de regen die er ook op het eiland regelmatig valt, erosie.

Van het planten-, bomenbestand is inmiddels zo’n tachtig procent verdwenen, zegt Beukenboom. De geiten, maar ook de ezels op het eiland, vreten ook aan de cactussen. En dat heeft grote gevolgen. Zo is de cactus een van de weinige planten die in de droge tijd hun vruchten krijgen. Voedsel dus ook voor vogels, insecten, reptielen. En als er geen cactussen meer zijn, geen vruchten dus, dan zijn er ook problemen voor die vogels, insecten en reptielen.

In haar kamer op Barcadera waar Stinapa haar kantoor heeft, weet Elsmarie Beukenboom wel de oplossing voor dit probleem. Een miljoen dollar zo ongeveer. Bovenop de miljoen dollar (cijfer van 2010) waarmee de stichting nu werkt. Een bedrag dat ze overigens niet tot haar beschikking heeft. Want ook al is de stichting relatief niet arm - aan inkomsten zoals de duikheffing van 25 dollar die iedereen die in of beter rond Bonaire onder water gaat moet betalen en aan entreegelden voor de nationale parken, naast Washington Slagbaai ook het marine park, haalt Stinapa op jaarbasis zo’n 900.000 dollar op - de kans dat het extra benodigde geld uit eigen middelen kan worden opgebracht is minimaal.

“Maar er moet wat gebeuren”, benadrukt Beukenboom. De schade die de geiten aanrichten is enorm. “Je kan die geiten wel vangen. Maar daar zijn mensen en materiaal voor nodig. En of het ons in een keer zal lukken?” Ze betwijfelt het eerlijk gezegd. Het gaat om erg veel dieren, het terrein te groot en ruig ook. “Het duurt zeker een jaar of drie om de geitenpopulatie de baas te worden. En dan moet je het ook nog goed bijhouden.”

Ze ziet meer in het inschakelen van een professionele organisatie. “Er zijn er in de wereld die dit doen, geiten vangen. Bonaire staat met het probleem namelijk niet op zich. “Ik zou graag zo’n organisatie willen inhuren, Binnen pakweg 2 à 3 weken is er dan een groot aantal gevangen. Afschieten hoeft niet eens.” Om de beesten daarna voor de slacht te gebruiken is natuurlijk een ander verhaal. “Maar dan nog is er het feit dat je mensen en materiaal klaar moet hebben staan om door te gaan. Om te voorkomen dat het probleem opnieuw ontstaat. Zolang dat echter niet kan is het gewoon geld weggooien. Dat moeten we niet willen. Vergeet ook niet dat een geit minimaal 1 à 2 lammetjes per jaar werpt.”

Elsmarie Beukenboom

Ze is inmiddels aan haar tiende jaar als directeur bezig, de eind deze maand 56 jaar wordende Elsmarie Beukenboom. In december 2002 trad ze als eerste directeur van de eind jaren tachtig opgerichte stichting aan. Ze koos voor de functie omdat, zoals ze zelf zegt, ze gelooft in deugdelijke, wezenlijke ontwikkeling, terwijl de natuur en cultuur van het eiland worden behouden. Maar al ruim voordat Stinapa Bonaire het levenslicht zag - evenals op de andere eilanden van de toenmalige Nederlandse Antillen - was er aandacht voor het natuurbehoud. Zo werd al in 1962 de Stichting Nationale Parken Nederlandse Antillen opgericht om de bescherming van de natuur ter hand te nemen.

De eerste daadwerkelijke activiteiten van de stichting vonden op Bonaire plaats. En logisch dat de eerste resultaten daar ook werden geboekt. Met het veiligstellen van de broedplaatsen van de Caribische flamingo (Phoenicopterus ruber ruber) en het instellen van het Washington Park in 1969. Nagelaten door Julio ‘Boy’ Herrera voor de bevolking van Bonaire. Hij vond het belangrijk dat het gebied niet zou worden bebouwd en alle Bonaireanen er van zouden kunnen genieten. Het was het eerste beschermde stuk natuur op de Antillen. Daarna startten ook de onderhandelingen over de aankoop van de plantage Slagbaai. Toen er in 1979 ook voldoende financiële middelen voor waren gevonden werd de plantage aan het park toegevoegd en ontstond het huidige Washington Slagbaai National Park.

In hetzelfde jaar 1979 werd, met dank aan marien bioloog Tom van ’t Hof het Marine Park van Bonaire gestalte gegeven. Het omvat het hele kustgebied van het eiland. Inclusief het op zo’n 750 meter afstand liggende Klein Bonaire. Vanaf de kant tot een diepte van 60 meter. Het hele gebied is ongeveer 2700 hectares groot, inclusief de koraalriffen, de velden met zeegras en de mangroves, de broedkamers van en voor het zeeleven. Om de riffen te beschermen en te voorkomen dat ankers van veelal zeilboten het rif kapot trekken, zijn er meer dan honderd boeien geplaatst waaraan de schepen kunnen afmeren. Niet gratis zoals op Curaçao in bijvoorbeeld het Spaanse water, maar tegen een vergoeding van 10 dollar per nacht tot een lengte van 18 meter.

Het Bonaireaanse rif wordt tot het mooiste ter wereld gerekend. Het meest ongerept ook, al komt daar verandering in. “De bedreiging van het rif is een wereldwijd probleem”, weet Elsmarie Beukenboom. Of zoals Erik Meesters, tropisch marine ecoloog en verbonden aan het instituut Imares van de Wageningse universiteit het onlangs na zijn laatste bezoek/onderzoek aan Bonaire stelde: “Als alle riffen wereldwijd achteruit gaan, wat gebeurt, dan behoud je hier, relatief gezien, nog wel steeds het mooiste rif in het Caribisch gebied en blijven de duikers komen. Bonaire is sterk afhankelijk van de duikrecreanten. Het verdwijnen van het rif kan desastreuze gevolgen hebben voor het eiland.”

Beukenboom onderkent dat en noemt die bedreiging van het koraalrif daarom ook in één adem met de overlast van de duizenden geiten op het eiland. Zegt: “Alles wat op het land gebeurt heeft ook effecten op het marine park. Als je de grazers op het land weghaalt verminder je de erosie, stroomt er bij regenbuien minder grond de zee in.” De bedreiging van het rif komt van meerdere kanten. De vervuiling, ook door het nog steeds niet functioneren van de waterzuivering, de (economische) druk op de kuststrook met als gevolg de nodige bouwactiviteiten, de belasting van het rif en ook het klimaat.

Er wordt wel op veel plaatsen aan de aanleg van de rioleringsbuizen gewerkt, ook al is de breedte van de strook buiten Kralendijk teruggebracht van 500 tot 250 meter, maar of het er allemaal van komt? “Er zijn”, meent Beukenboom, “problemen met de financiering van de exploitatie. De aanleg, dat zit wel goed met geld uit Nederland en van de Europese Unie. Maar geld om de zuivering in gebruik te nemen en te houden? Maar hier kunnen we met z’n allen nog iets aan doen. Dat geldt niet voor het klimaat, voor de verwarming van het zeewater.”

Het is ook op Bonaire te merken, dat warmere water. Een temperatuurstijging van slechts een graad kan al een vernietigende uitwerking hebben door coralbleaching, het bleken van het koraal. Als het verschijnsel langer dan een paar weken aanhoudt sterft het koraal. En ook al gebeurt het elders in de wereld ook, de gevolgen voor het duiktoerisme naar het eiland dat voor 84 procent afhankelijk is van de inkomsten van dat toerisme, laten zich raden. Elsmarie Beukenboom duikt zelf ook. Als meer dan veertig jaar, sinds haar twaalfde. “En”, zegt ze, “ik heb het slechter zien worden.”

Een van de taken die ze bij haar aanstelling als eerste directeur van Stinapa in 2002 meekreeg was de professionalisering van de stichting. Het bestuur had tot die tijd de zaken draaiende gehouden en de medewerkers aangestuurd. De parken hadden hun eigen managers en er waren de nodige rangers in dienst. Beukenboom kreeg onder meer als taken mee de organisatie en de financiën duurzaam te maken. Op een (nog) hoger professioneel niveau te tillen. Dat een stichting voor natuurbeheer verantwoordelijk was evenals voor de naleving? Het was eind jaren zeventig bedacht. “Of het van Nederland was afgekeken waar ook stichtingen dit werk deden?” Beukenboom weet het niet. Wel dat het een goed idee was. Op alle eilanden ook gekopieerd. “Zoals er meer zaken van Bonaire elders op de wereld zijn gekopieerd.”

Een aantal managers, rangers en tegenwoordig ook de directie kan als beëdigd buitengewoon agent van politie de nalevingstaken uitvoeren. Veel opgetreden hoeft er op jaarbasis niet echt. Zo’n tien processen verbaal schat Elsmarie Beukenboom. En de meest voorkomende overtreding? Het stropen van karkó’s, de grote kroonslak (Strombus gigas, roze vleugelhoorn of koninginneschelp). Deze weekdieren kunnen enorme afmetingen bereiken van meer dan 35 cm lang. Het aantal karko’s in de wateren van Bonaire is de afgelopen jaren dramatisch verminderd.

Om de dieren te beschermen geldt er daarom al sinds 2005 een vangverbod. Ook wordt er (ook door Stinapa) veel aandacht besteed aan bewustmaking en zijn er vele acties op het eiland. De leus die hierbij wordt gebruikt is ‘Ban trese karkó bèk’. Er zijn de afgelopen periode meer acties opgestart om de lokale bevolking meer bewust te maken van deze unieke maar tevens zeer ernstig bedreigde diersoort. Shon Karkó bijvoorbeeld, een ludiek carnavalsliedje, maar ook stickers met hetzelfde opschrift als de posteractie: Ban trese karkó bèk. Het is zelfs mogelijk om een karkó te adopteren.

Maar echt geholpen? De stropers zijn door de jaren heen vindingrijker geworden weet Elsmarie Beukenboom. Vroeger konden ze nog wel eens met een zak vol worden gesnapt en konden de in de schelpen zittende slakken nog worden gered. “Maar tegenwoordig wordt er op de slak gedoken en wordt ook onder water het vlees eruit gesneden. Beter een gaatje in de schelp gemaakt en de inhoud eruit gehaald. Als een stroper dan wordt aangehouden zijn ze al lang dood.

In de jaren 90 van de vorige eeuw is in de Caribische regio overigens nog ruim zeven miljoen kilogram karkóvlees gegeten. De slakken zijn zeer gewild. Daarnaast wordt zijn mooie huisje hoog begeerd als maritiem souvenir. Door toedoen van jarenlange overbevissing zijn de grote kroonslakken tegenwoordig zeldzaam geworden. Op Bonaire is de karkó - een herbivoor die zich voedt met zeegras en algen - voornamelijk op de zeebodem van Lac Bay te vinden, een met mangrovevegetatie omzoomde lagune in het zuidoosten van Bonaire. De turquoise gekleurde inham, onderdeel van het marine park, is ruim 8 vierkante kilometer groot en is tevens een belangrijk foerageergebied voor zeeschildpadden.

“Het gaat niet goed met de karkó”, aldus Beukenboom. Een paar maanden geleden al is haar stichting er door vissers ook op attent gemaakt dat er nu ook met zaklantaarns wordt gestroopt. “In het verleden gingen de stropers aan het einde van de dag aan het werk; als de rangers waren gestopt met patrouilleren. Maar nu moeten we dat ook ‘s avonds en ‘s nachts doen. En we doen dat. Want als die karkó straks misschien weg is komt die nooit meer terug.”

Bij haar aantreden in 2002 kreeg Elsmarie Beukenboom nog een opdracht mee: de reparatie van de wegen in het Washington (parkdeel dat eigendom is van de overheid) Slagbaai (eigendom van Stinapa NA en Carmabi) Nationaal Park. Het park herbergt een scala aan leefgebieden, waaronder de duinen bij de boca’s (inhammen) aan de noordkust, de saliñas (zoutmeren), de pos (bronnen) en de berggebieden. Het park is rijk aan vogels en andere dieren, met name hagedissen en leguanen. Binnen het park liggen twee gebieden die internationaal erkend zijn als belangrijk watergebied in het kader van de Ramsar-conventie: saliña Slagbaai en het Gotomeer. Ook vanuit cultuurhistorisch oogpunt is het park van grote betekenis, onder meer vanwege de plantages en de historie van Slagbaai.

Maar een veel beter wegennet is er het bijna afgesloten decennium niet gekomen. De onverharde wegen veranderen na een regenbui deels in onbegaanbare poelen. De oorzaak? Niet moeilijk: geld. Het gebrek daaraan. Beukenboom: “Er wordt hier en daar wel gezegd dat Stinapa een rijke stichting is. Maar ook dat is relatief. Pas sinds een vol jaar hebben we nu een Afdeling Natuur en Historische Waarden, in 2010 gestart. Van groot belang om de gezondheid van onze flora en fauna boven en onder water in de gaten te houden. De afdeling wordt bemensd door welgeteld één persoon. Meer is er nog niet mogelijk. Terwijl er heel veel werk ligt.”

En ze noemt zaken als onderzoek, vooral op het land. Onder water willen ook buitenlandse onderzoekers graag rond Bonaire aan de slag. Als het onderzoek bijdraagt aan het beheer van het onderwaterpark wordt de wettelijk benodigde vergunning afgegeven. Boven water is de nieuwe Stinapa-afdeling nu aan de slag. Met basisstudies, noem het nulmetingen. Landvogels, trekvogels, vleermuizen en grotten. Bonaire heeft er vele tientallen van. Als geologische verschijningsvorm geven ze een beeld van de oudste geschiedenis van het eiland. Op diverse plaatsen zijn grotten voorzien van rotstekeningen, aangebracht door de oorspronkelijke Indiaanse bewoners van Bonaire.

Sommige grotten bieden woonruimte aan vleermuizen of aan de blinde Typhlatiagarnaal. Vleermuizen vervullen een nuttige functie in het ecosysteem: ze vangen grote hoeveelheden insecten (waaronder muggen) of dragen zorg voor de bestuiving van bloemen, waaronder die van cactussen. De grootste bedreiging voor vleermuizen vormt de vernietiging of verstoring van hun verblijfplaatsen. Elsmarie Beukenboom: “Het onderzoek richt zich vooral ook op welke grotten ecologisch gezien nuttig zijn. Maar we willen graag veel meer doen. Maar het is steeds weer het geld. Ook voor de geiten.”

Foto: James Platz.

Foto: Wayaka Advies.

Culturele Agenda

Kunst & exposities

Dugudugu, Be Mine
De tentoonstelling 'Dugudugu, Be Mine!' is tot 29 februari te bezichtigen in landhuis Bloemhof. Wie herinnert zich nog Maskará, de expositie van lokale en internationale kunstenaars die vorig jaar gehouden is in de carnavalsperiode? Wegens het grote succes heeft landhuis Bloemhof dit jaar wederom een expositie georganiseerd rond Valentijnsdag. Alle werken zijn geprijsd onder de 1000 gulden en zijn te koop, enkele door middel van een (stille) veiling voor een goed doel. De expositie is open tot 29 februari. Aan de expositie doen zowel bekende als minder bekende op Curaçao gevestigde kustenaars mee die hun interpretatie geven van Dugudugu, Be Mine! (Liefje, wees van mij) met, onder meer lampen, sieraden, mozaïek, collages, beelden en schilderijen, die realistisch, abstract, kleurrijk, humoristisch, pikant, serieus of teder zijn, op druivenbladeren, hout, steen en in porcelein. De kunstenaars die meedoen zijn Philip Rademaker, Susan Rudolf, Michelle Meijs, Evelien Sipkes, Yubi Kirindongo, Linas Kutavicius, Carlos Blaaker, Arlette Jonis, Anna Oltheten, Krista van der Meijden, Margo Nelissen, Rahim Abraham, Ruth Regales, Rien te Hennepe, Marjon Wegman, Suzet Rosaria, Midzy Longuevergne, André Nagtegaal, Babette de Waele, Gloria Luz de Waal, Tanya Haynes en Sherryda Moreno. Voor meer informatie kunt u contact opnemen via telefoonnummer 7375775 of via e-mail info@bloemhof.an. Bezoek ook de website www.bloemhof.an.

Mozaïek
In Kas di Kultura is op 11 februari om 18.00 uur de opening van de mozaïektentoonstelling van Audrey Leonora. Ingang via de CPA-ingang tegenover het Maritiem Museum. Door de week is deze expositie te bezoeken van maandag t/m vrijdag van 09.00 - 12.00 uur en van 14.00 - 16.30 uur en zaterdag van 09.00 - 12.00 uur.

Driehoeksreis
In Het Curacaosch Museum aan de van Leeuwenhoekstraat z/n is de expositie 'Driehoeksreis' te zien. De Leidse kunstenaar Kienjet toont tot 19 maart twee series met in totaal 72 etsen, portretten verband houdend met Europa, West-Afrika en de Caribbean. De etsen zijn te koop. Iedereen is welkom, de toegang is vrij.

3 Ellens
Op 11 februari opent bij Gallery Alma Blou een keramiekexpositie met werk van Ellen Spijkstra, Ellen Elings en Ellen Hoke.

Ellen Spijkstra behoeft geen introductie. Na meer dan 20 jaar keramieklessen te hebben gegeven aan vele keramisten op het eiland, besloot ze om hier verleden jaar mee te stoppen en zich helemaal te gaan toeleggen op haar eigen ontwikkeling. Ellen Elings en Ellen Hoke zijn beiden ex-leelingen van haar die nu als zelfstandige kunstenaars doorgaan. Ellen Elings maakt vooral heel eigenzinnige torso's en Ellen Hoke legt zich vooral toe op het bewerken van de klei.

CARIB publishing

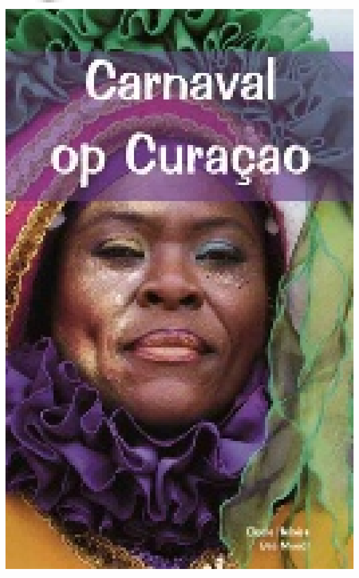

Carnaval op Curaçao

Carnaval op Curaçao neemt de lezer mee in de beleving van het grootste Curaçaose volksfeest van het jaar.

Kleurrijk en sprankelend. Om van te genieten. Een feest dat culturen samenbrengt en verbroedert!

Schitterend in beeld gebracht door Bea Moedt en 'aangekleed' door Elodie Heloise met verhalen en interviews.

Verkrijgbaar in een Nederlandstalige en een Engelstalig editie bij Bruna, Mensing's Caminada, BoekPlus!, Albert Heijn, Goisco en Caribpublishing.

Verkrijgbaar bij de boekhandel of via www.Caribpublishing.com
Kaya Jombi Mensing 27A (Zeelandia)| Tel: 4657777 | Email: Office@Caribpublishing.com

Muziek

Rudolf Palm
Bij het MCN (Muziek Centrum Nederland) is sinds kort een muziekbundel met de pianocomposities van de Curaçaose musicus en componist Rudolf Palm (1880-1950), een kleinzoon van de musicus en componist Jan Gerard Palm (1831-1906), verschenen in de uitgaveserie 'Donemus Klassiek'.
De partituren kunt u zelf downloaden via de webshop van het MCN, maar zijn ook als hard copy pianobundel te bestellen.
Meer informatie via webshop.mcn.nl/portal/catalog, onder 'new products'.

Binnenkort verschijnt bij het MCN ook een liederenbundel met composities van Rudolf Palm, geschreven op teksten van Curaçaose schrijvers en dichters uit het begin van de twintigste eeuw (onder anderen Dario Salas, Willem Kroon, Willem Hoyer, Emilio Davelaar en Arturo Leito).

Op Curaçao zullen beide bundels te zijner tijd verkijgbaar zijn bij boekhandel Mensing's Caminada.

Nieuw & opmerkelijk

Workshop Love Story schrijven
Op zaterdag 18 februari houdt Jules Marchena de eerste sessie van een workshop Het schrijven van een 'Love Story' (short story / roman). Elementen die aan de orde komen zijn onder meer compositie, karakters, dialoog, sfeer.
Tijd: 09.00 - 12.00 uur, Admiraalsweg 26-a. De datum voor de tweede sessie wordt in samenspraak met de cursisten afgesproken.
Deelname is 35 gulden per ochtend, koffie, thee en koekjes inbegrepen.
Opgeven via 567 8861 / 736 4189.
E-mail: julesmarchena.music@gmail.com

Bo salú den balansa
Op zaterdag 25 februari en zondag 26 februari wordt de derde gezondheidsbeurs 'Bo salú den balansa' (Uw gezondheid in balans) gehouden in het WTC van 11.00 tot 19.00 uur.

U kunt op de gezondheidsbeurs diverse gratis gezondheidschecks ondergaan of uw gezondheidsvragen stellen aan specialisten, psychologen, verpleegkundigen en diëtisten. Tien lezingen in de Wayaka Room gedurende 2 dagen. Meer dan 80 stands met informatie in de Exhibition Hall. Kids Corner voor kinderen tot 12 jaar met facepainting, grabbelton, tekenwedstrijd. Zumba, aerobic, speedminton voor jong en oud in de Gallery Hall. Gezonde maaltijden en drankjes.
Voor informatie bel 462-2105, 666-8400 of 523-9057 of bezoek www.bosaludenbalansa.com.

Workshops bij Landhuis Bloemhof 2012:

Kinderworkshop Creative Kids
Voor kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar, op woensdagen van 14.30 tot 16.00 uur in groepjes van acht kinderen of meer. Programma:
Maart (7, 14, 21 en 28): Kokosnootcreatie, Spiegel/dartboard
April (4, 18 en 25): Foamcreatie, Naamkaartje op drijfhout
Mei (2, 9, 16 en 23): Houten note block/schoolbord, Decoupage-techniek met karton
Locatie: Landhuis Bloemhof
Prijs: 65 gulden per maand
Voertalen: Engels, Spaans, Nederlands, Papiamentu

Voor inschrijvingen en of informatie: email: info@bloemhof.an, tel. 737-5775 (tussen 9.00 en 14.00 uur van dinsdag tot en met zaterdag).

Volop workshops bij Landhuis Bloemhof.

Film

Filmhuis Openbare Bibliotheek: Four Lions
Datum: 8 maart
Tijd: 19.00 uur
Locatie: Auditorium van de Openbare Bibliotheek
Entree: leden 2,50 gulden; niet-leden 5 gulden.

Four Lions is volgende maand te zien in het filmhuis van de Openbare Bibliotheek

Varia

Ascencion
Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Hapjes, drankjes en muziek aanwezig.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel iedere donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname kost tien gulden (koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen) en is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864-1950, 518-7265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

Noteert u alvast:

Jaaroverzicht Gallery Alma Blou
7 april: een beeldenexpositie (hout met verschillende andere materialen) van Angel Luis de la Rosa, een Cubaanse kunstenaar die al enkele jaren op Curaçao woont.
19 mei: Expositie van Clemens Briel, die nu speciaal naar Italië is om enkele glazen beelden te gieten voor deze expositie.
In juni wordt er een groepsexpositie georganiseerd in samenwerking met vrijwilligers van de Stichting Dierenbescherming ten bate van deze organisatie.
8 september zal George Struikelblok uit Suriname zijn tweede schilderijenexpositie hebben op Curaçao.
13 oktober zal de opening zijn van een expositie van Rien te Hennepe met beeldhouwwerken van limestone van de Tafelberg.
Eind van het jaar geeft de dan 80-jarige José Maria Capricorne een overzichtstentoonstelling in de Gallery.
Vanaf februari houdt Gallery Alma Blou elke laatste zaterdag van de maand een 'Marshe di Artesania' op het parkeerterrein van Landhuis Habaai. Iedereen die handgemaakte artikelen heeft, is vrij om zich in te schrijven voor deze markt.

Landhuis Habaai
Radulphusweg 4
Meer informatie: tel. 462.8896 of email: galleryalmablou@gmail.com.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa.
Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

Gallery Alma Blou is gevestigd in Landhuis Habaai aan de Radulphusweg.

Driehoeksreis

Van den Bosch en Tula

Het Curaçaosch Museum presenteert deze weken een overzicht van het grafische werk van Bert Kienjet. Deze Leidse kunstenaar laat zich in zijn grafische werk inspireren door de historische Driehoeksreis. Deze reis van Europa via West-Afrika naar het Caribisch gebied en weer naar Europa werd in de 17e eeuw door de West-Indische Compagnie begonnen.

Deze reis wordt door Kienjet als metafoor gebruikt voor de uiteenlopende banden tussen Westerse, Afrikaanse en Car0bische culturen. Kienjets werk bestaat uit tientallen portretten van 'personages' die de Driehoeksreis bevolk(t)en.

Hierbij twee portretten uit de tentoonstelling, voorzien van korte onderschriften door Kienjet zelf. Door het groepsgewijs tonen van de portretten worden oude en nieuwe verhalen zichtbaar.

Tekst: Aart Broek

Tijdgenoten. Mooie Johannes en tragische Tula. Johannes van den Bosch, die de Antillen moest redden na de Engelse overheersing, wees slavernij af op economische gronden. Vrije mensen zijn productiever. Tula bracht het liberté, egalité, fraternité van de Franse revolutie in praktijk, maar moest tot zijn ongeluk ervaren dat dat niet voor slaven gold. Johannes werd, ondanks dat zijn hervormingen mislukten, in de adelstand verheven. Hoe het Tula is vergaan weet iedereen. (BK)

Johannes van den Bosch / portret van Johannes van den Bosch, ets/aquatint, 15 x 10 cm
Tula / portret naar een beeldje in de slavernijafdeling van het Museum Kura Hulanda, ets/aquatint, 15 x 10 cm

Ellis Island:

'Beginpunt van de smeltkroes'

Bij een bezoek aan New York City horen hoogtepunten. Wie naar het Vrijheidsbeeld gaat, kan gemakkelijk op dezelfde boottocht Ellis Island aandoen. Daar is een interessant museum over de immigratie in de Verenigde Staten.

Een overzicht van Ellis Island, een eiland in de havens van New York.

Tekst: Deborah Bremmer Foto's: Marius Bremmer

Na aankomst in de VS werden de miljoenen vreemdelingen op Ellis Island door de autoriteiten onderzocht. Ongeveer de helft van de Amerikanen stamt af van iemand die via Ellis Island de Verenigde Staten binnen is gekomen.

Ellis Island is een eilandje in de haven van New York. Vanuit de haven van New York doemen de dominante gebouwen op. Ze zijn gebouwd in laat-Victoriaanse stijl, in baksteen, met vier hoge torens en eigenaardige witte koepels. Tussen 1892 en 1954 werden hier bijna twaalf miljoen immigranten naar de Verenigde Staten opgevangen. Dat waren vooral Europeanen en Aziaten, die in hun eigen land werden vervolgd, geen werk konden krijgen of ronduit honger leden. Zij vormden de grootste migratiegolf uit de geschiedenis. Nieuwkomers in de VS werden begroet door het Vrijheidsbeeld.

Teruggestuurd

Voor de meesten was dit het begin van hun 'American Dream', maar niet voor iedereen. De immigranten moesten een medische keuring ondergaan, mensen met een ernstige ziekte werden teruggestuurd. Ook mensen met een criminele achtergrond gingen retour afzender.
De nieuwkomers noemden het eiland 'het Traneneiland'. Tranen vloeiden er in overvloed: niet alleen wanneer iemand vanwege ziekte of andere problemen niet verder mocht, maar ook als men tevergeefs vrienden en familie zocht of wanneer corrupte geldwisselaars hen hun spaargeld aftroggelden. Voor weer anderen was het schrikken toen ze voor het eerst met het onbekende Amerikaanse eten te maken kregen.
Slechts twee procent van de immigranten werd teruggestuurd. De rest vervolgde haar weg richting het bord 'To New York' en stapte opgelucht op de pont naar Manhattan.

Men liet soms bagage achter, er ligt een hele verzameling koffers en reismanden.

Cole slaw

In 1924 voerden de VS immigratiebeperkingen in. Daarmee was de drukte op Ellis Island voorbij. Hierna werd het terrein nog wel gebruikt om politieke vluchtelingen op te sluiten. In de Tweede Wereldoorlog was het een detentiecentrum voor Duitsers en andere 'vreemde vijanden'. Ellis Island werd toen ook gebruikt als ziekenhuis voor gewond teruggekeerde militairen. Ook trainde de United States Coast Guard er militairen. Nu is rond de centrale hal waar immigranten werden geregistreerd het drie verdiepingen tellende Ellis Island Immigration Museum gevestigd. Dit gebouw was ooit het belangrijkste doorgangshuis voor immigranten. Hier vertellen foto's en originele bandopnames het verhaal van de volksverhuizers. Ook is er een 'boom' met woorden uit andere talen die in die tijd Amerika binnen zijn gekomen. Een mooi voorbeeld is het woord yankee, van de Nederlandse namen Jan en Kees, of cole slaw voor koolsla.

Joodse namen

Buiten staat de American Immigrant Wall of Honor, waarop namen staan van de mensen die hier de Verenigde Staten binnenkwamen. Tegen betaling kun je daar namen van (voor)ouders laten graveren. Lopend langs de namen zie je waar veel immigranten vandaan kwamen in een bepaalde periode: Joodse namen domineren. Het is de langste muur met namen ter wereld. Nergens anders krijg je een beter beeld van de 'smeltkroes' die zo kenmerkend is voor de Verenigde Staten. En wat mooi meegenomen is: vanaf Ellis Island heb je een prachtig zicht op de skyline van lower Manhattan. Meer dan drie miljoen mensen per jaar bezoeken Ellis Island. Dat kan ook in combinatie met een tussenstop op Liberty Island, waar het Vrijheidsbeeld staat.

De boot vertrekt vanaf de New Jersey-kant, waar een oud station staat. Een combitrip met de ferry Miss Ellis Island of de Miss Circle Line naar Liberty Island en Ellis Island kost 12,50 dollar voor kinderen en 20 dollar voor volwassenen.

Ellis Island Museum. Gebouwd in laat-Victoriaanse stijl, in baksteen, met vier hoge torens en eigenaardige witte koepels.

Een oude foto van de aankomst van immigranten.

Allemaal afstammelingen van immigranten, een collage van de smeltkroes.

Leesvoer

Koorts

Dorien is vijfendertig, redactrice bij het vrouwentijdschrift Eva en ze staat op het punt zich te settelen en aan kinderen te beginnen. Dan ontmoet ze Ellen, een styliste die single, impulsief, heftig en vrijgevochten is, en wordt ze geconfronteerd met de voorspelbaarheid van haar leven.

Ze beëindigt haar relatie en vertrekt met Ellen voor een week naar Ibiza, het eiland waar de vrijheid dagelijks gevierd wordt.

Ibiza voldoet aan al hun verwachtingen en de twee vriendinnen storten zich in het feestgedruis. Het fuiven - met veel alcohol en drugs - loopt danig uit de hand. Dorien wordt wakker in het vakantiehuis zonder zich te herinneren hoe ze er gekomen is en Ellen blijkt verdwenen.

Dan begint een koortsachtige zoektocht over het zonnige, vredig ogende eiland, langs de mooiste maar ook de lelijkste plekken die Ibiza rijk is. Tegelijkertijd blijkt een seriemoordenaar actief te zijn op Ibiza, met een speciale voorkeur voor vrijzinnige vrouwen.

We zien de gebeurtenissen vanuit twee vertelstandpunten: enerzijds Dorien, anderzijds de seriemoordenaar, die in het begin van het verhaal overigens nog onbekend is.

Koorts is een beklemmend verhaal vol vaart, over vrijheid en grenzen, de gevaarlijke verleiding van de roes, over liefde en hedonisme. Genot heeft voor velen de plaats ingenomen van geluk. Maar streven naar genot jaagt je uiteindelijk over de kling.

Titel: Koorts
Auteur: Saskia Noort
Uitgever: Anthos
ISBN: 9789041416070

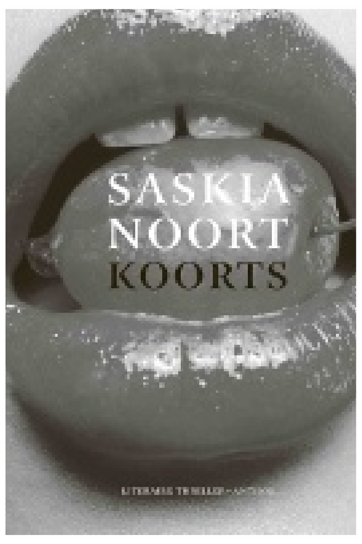

Ars Poëtica

...zag jij misschien

...zag jij misschien dat ik naar jou,
dat ik je zag en dat ik zag hoe jij
naar mij te kijken zoals ik naar jou
en dat ik hoe dat heet zo steels,
zo en passant en ook zo zijdelings -
dat ik je net zo lang bekeek tot ik
naar je staarde en dat ik staren bleef.
Ik zag je toen en ik wist in te zien
dat in mijn leven zoveel is gezien
zonder dat ik het ooit eerder zag:
dat kijken zoveel liefs vermag.

Joost Zwagerman

Huntu Kòrsou

Amfo, samenwerken aan sociale duurzaamheid

Wie er nog niet van overtuigd is dat duurzame ontwikkeling binnen onze Curaçaose gemeenschap een belangrijke rol speelt, zal wellicht door mijn verhaal van deze week van gedachten veranderen.

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

Deze keer wil ik het met u hebben over de werkzaamheden van Amfo, de Antilliaanse Mede Financierings Organisatie. Een stichting die vanaf 2002 via een duurzame manier armoede en sociale uitsluiting van kwetsbare groepen binnen de samenleving aanpakt en hiermee een bijdrage levert aan de sociale ontwikkeling op Curaçao. De thema's waar de Amfo zich hoofdzakelijk op richt zijn: armoede, zorg en welzijn en vorming en educatie. Voornamelijk jongeren staan centraal in de projecten die door de Amfo gefinancierd zijn. Immers zij zijn de toekomst van Curaçao. Om al deze projecten tot stand te kunnen brengen ontvangt de Amfo subsidie van de Nederlandse overheid. Het afgelopen jaar heeft de Amfo voor Curaçao uit Den Haag een toelage gekregen van 10.8 miljoen gulden (4.2 miljoen euro).

Hoe geeft de Amfo concreet vorm aan duurzame ontwikkeling? De projecten die de Amfo financiert komen voort uit de gemeenschap zelf, bijvoorbeeld via maatschappelijke organisaties. Deze organisaties staan midden in de samenleving en behartigen belangen van onder meer kwetsbare groepen. Zij hebben een goede indruk wat er speelt binnen de gemeenschap waar zij actief zijn. Zij signaleren een 'probleem' binnen hun leefomgeving en zij dienen dit in de vorm van een projectidee in bij de Amfo. De Amfo kijkt vervolgens of de projectvoorstellen passen binnen hun visie en doelstelling. In de afgelopen tijd heeft de Amfo een breed netwerk van NGO's gecreeerd waarbinnen veel kennis en ervaring aanwezig is. Deze expertise is van wezenlijk belang voor de verdere duurzame ontwikkeling van Curaçao. Voor mij betekent dit het bewijs dat Curaçao beschikt over de juiste kennis en ervaring om verder te werken aan haar eigen sociale duurzaamheid.

De projecten die de Amfo ondersteunt richten zich onder meer op het aanbieden van voedsel aan kinderen in achterstandswijken. Ook voorzieningen voor ouderen om niet in een isolement te raken zijn belangrijke projecten. Zo financiert de Amfo het project van Stichting Karchi 60+ die activiteiten organiseert voor senioren. Of het aanbieden van psychische hulp aan ouderen in de wijk Fleur de Marie biedt ouderen de mogelijkheid zich op een positieve manier te ontplooien.

Verder investeert de Amfo in projecten die zich richten op het bieden van buitenschoolse activiteiten aan kinderen zoals huiswerkbegeleiding en sportactiviteiten. Ook aan cultuureducatie en opvoedingsondersteuning aan jongeren levert de Amfo een bijdrage. Bewustwording omtrent preventie van ziekten zoals HIV en diabetes zijn tevens van belang.

Waarom zijn de projecten die de Amfo ondersteunt in mijn optiek duurzaam? De bovengenoemde voorbeelden laten zien dat de Amfo projecten ondersteunt waarbij het individu en zijn persoonlijke ontwikkeling centraal staan. En hiermee draagt de Amfo dus bij aan duurzame ontwikkeling op microniveau oftewel persoonlijke duurzaamheid. Vanuit deze basis als zelfbewuste burger die respectvol leert omgaan met zichzelf kan een gelijkwaardige relatie ontstaan met zijn omgeving. Zo leert een individu respectvol omgaan met zijn medemens en de natuur, de basiswaarden uit onze samenleving. En zo ontstaat duurzaamheid op mesoniveau. Wat op zijn beurt weer positief bijdraagt aan de duurzame ontwikkeling van ons land Curaçao, duurzaamheid op macroniveau.

Meer informatie: www.samfo.org

Huntu Kòrsou

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die duurzame ontwikkeling op Curaçao bevordert door onder meer kennisuitwisseling. Meer info: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou.

Spotlight op dieren

Vechtende honden (4)

In deze aflevering een aantal feiten en fabels over hondengevechten.

Tekst: Margot Hack

Een moederhond is genegen haar pups te verdedigen.

Een moederhond met pups is genegen ze te verdedigen. De ene dag zal ze het niet doen, de andere dag spelen hormonen een rol en zal haar gedrag anders kunnen zijn. Stel haar in de zoogperiode niet bloot aan de stress van andere honden of mensen die haar verontrusten. Het nest van een moederhond met haar pups moet rustig en goed georganiseerd zijn.

Een hond die eerder in een gezin heeft gezeten met een hond van hetzelfde geslacht waar veel mee gevochten is, moet niet opnieuw geplaatst worden bij een hond van hetzelfde geslacht. Hij of zij zal erg bang zijn dat het weer gebeurt, en daarom is de kans groter dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Zijn of haar toekomst zal moeten zijn in een situatie zonder andere honden, of met een hond van het tegengestelde geslacht.

Het is een fabeltje dat honden die in gevecht zijn geweest met een hond van de andere sekse een grotere kans hebben om agressief te worden naar mensen. Als deze hond agressief reageert op mensen, heeft dit een andere reden. Agressie tegen een andere hond is een totaal andere agressie dan tegen een mens. Dit zijn twee heel verschillende dingen.

Als een mens gewond raakt door een hondengevecht is dit omdat hij tussen de twee vechtende honden heeft geprobeerd te komen. Dit is dus iets dat je nooit moet doen en ook nooit een kind moet laten doen. Een gevecht geeft een enorme adrenaline-rush in beide honden en in die staat voelen ze minder (tot in sommige gevallen helemaal geen) pijn. Dit is ook de reden waarom sommige honden vechten tot aan de dood. Ze kunnen u bijten zonder het zich te realiseren.

Uw tussenkomst in een gevecht kan de interactie tussen de honden laten escaleren, waardoor het veel ernstiger wordt dan wanneer u niet tussenbeide zou zijn gekomen. Elk serieus gevecht maakt het waarschijnlijker dat er meer gevechten zullen ontstaan in de toekomst. Een van de redenen waarom honden vechten is omdat ze gewoon ruzie hadden en een mens zich er mee bemoeit waardoor het uitgroeit tot een gevecht.

Pijn of ziekte kunnen een vechtpartij in gang zetten waarbij de hond reageert uit zelfverdediging. Honden zullen hun zwakte verbergen als overlevingsmechanisme. Zwakke roedelleden zullen in het wild gedood worden.

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg,
Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

DIEREN BESCHERMING curacao

Gaat u op vakantie ?
Zorg dat uw huisdier goed verzorgd achterblijft

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Deel van een dak; 4. plagerij; 10. lor; 13. evenzo; 15. bijbelvertaling; 16. fijngemalen eikenbast; 17. vogel; 19. bijbelse figuur; 20. soort tapijt; 21. smulpartij; 23. vertegenwoordiger; 25. rivier in Siberië; 27. Engels bier; 29. wiel; 30. lidwoord; 31. verpakkingsmiddel; 33. dansgelegenheid; 34. van een; 36. Engelse ontkenning; 37. tandeloos zoogdier; 38. muzieknoot; 39. boom; 40. hoofddeksel; 42. hevige wind; 43. deel van een schip; 45. spil; 46. zoon van (voor Schotse namen); 48. roem; 50. familielid; 51. onverbrekelijk; 53. experiment; 55. persoon van adel; 57. vis; 59. mineraal; 61. oevergewas; 62. narrenstok; 64. rivier in Rusland; 65. bloeiwijze; 66. lijdzaam; 67. gewicht.

VERTICAAL: 1. Bijbels figuur; 2. lofdicht; 3. steenvrucht; 5. vogelproduct; 6. autoped; 7. hoeveelheid; 8. bijb. naam; 9. dwarsmast; 10. eenheid van elektrische spanning; 11. vrouwelijk dier; 12. lichtsterkte regelende schakelaar; 14. Turks gebedskleedje; 16. deel van de rug; 18. deel van het oor; 20. soort papegaai; 22. geneeskundig; 24. wie gromt; 26. extra uitkering; 28. beroemde paardenrenbaan bij Londen; 30. zuurdeeg; 32. wilde haver; 35. nieuw; 40. drank; 41. zandspiering; 43. werkelijk; 44. japon met aangeknipte mouwen; 47. tennisterm; 49. zeehond; 51. gentleman; 52. communicatiemiddel; 53. intrige; 54. roofdier; 56. projectieplaatje; 58. papegaai; 60. dochter van Cadmus; 62. persoonlijk vnw.; 63. overdreven.

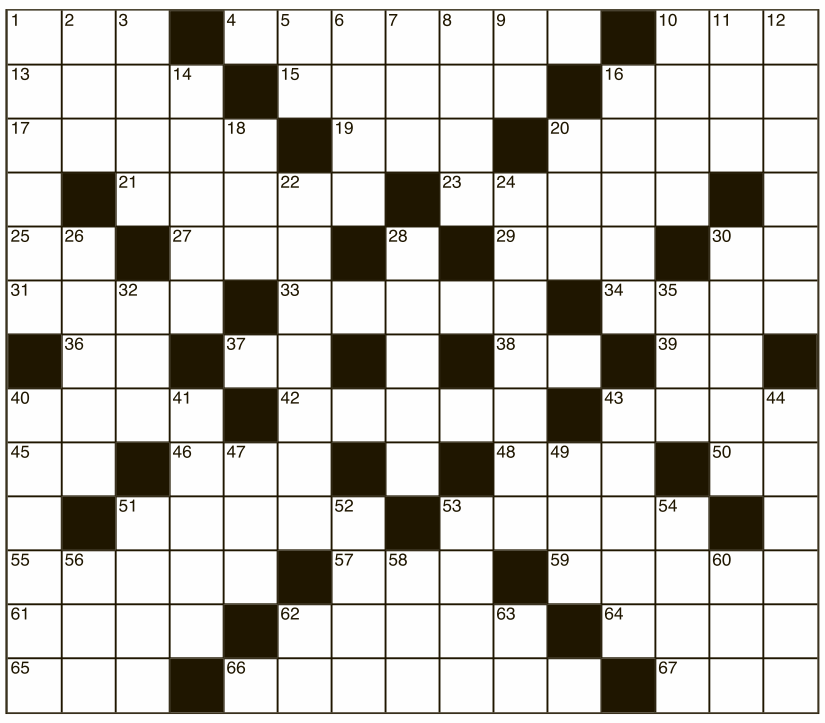

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Luisa Brattinga Zepp
Lampestraat 1
Aruba

J. Plaate
Schonegevelstr. 32
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

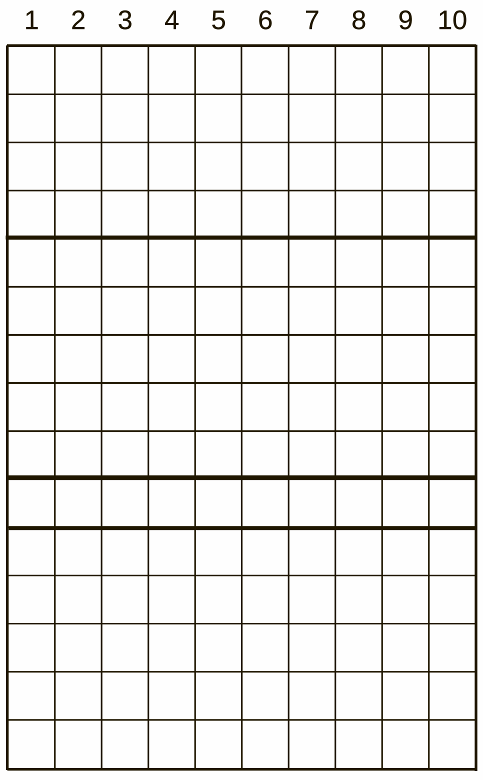

1. Slotwoord - plaats in België - verovering;
2. schaamte - hoofdtelwoord - overhellen;
3. deelbaar door twee - cijfer - daarnet;
4. deel van het spijsverteringskanaal - toneel - oorlogsvloot;
5. eindstreep - zeuren - deel v.e. muziekstuk;
6. babybedje - vertakte horens v.e. hert - altijddurend;
7. insecteneter - krijgsmacht - balk;
8. humeur - compliment - prikkel;
9. hoofdtelwoord - volk - geboortig;
10. rivier in Spanje - langzaam - snaarinstrument.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

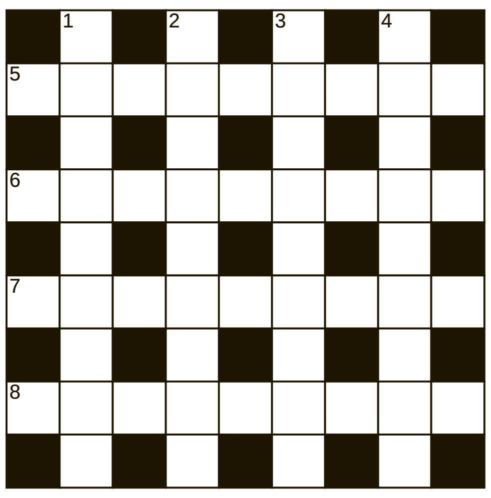

Horizontaal:
5. Gaat niet verder op de fles (4);
Zo gewichtig is een conferentie (8);
6. Danspartij op een bowlingbaan? (8);
Hout van een ezel (4);
7. Tennis is een keurige ontspanning (7);
Gokker op de planken (6);
8. Het bewind valt er van af (6);
Doorgaans niet het minimum (6).

Verticaal:
1. We zien wel brood in deze optocht (5);
Een blaasinstrument bespelen in het verkeer (8);
2. Bevel van de tandarts ter opwinding (5);
Plasvogel (8);
3. Maak het dek schoon op een liederlijke manier! (7);
Varkens die voor roofdieren worden aangezien (5);
4. De ladder van een glazenwasser? (7);
Aanvankelijk vooraan (5).

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

E	I	T	C	U	R	T	S	E	D	G	A	M
T	W	G	B	E	S	T	U	R	E	N	I	E
W	R	T	N	A	L	P	N	I	U	D	G	I
U	E	E	O	I	I	D	R	IJ	T	N	O	N
A	K	N	O	K	Z	K	I	S	N	E	L	A
L	A	E	K	N	Z	I	T	L	R	O	H	N
F	M	T	R	T	S	U	U	E	G	U	K	U
E	L	A	I	N	H	N	D	H	I	O	N	A
I	E	L	Z	T	E	A	E	S	R	E	O	F
T	B	P	N	T	V	K	S	L	P	E	R	N
R	U	O	S	S	N	L	E	O	A	E	V	E
O	E	E	T	E	E	S	K	O	G	R	L	P
P	M	R	O	U	P	T	C	A	B	H	K	L
S	A	L	T	O	I	O	L	V	D	R	A	A
A	E	E	T	U	N	E	T	H	C	A	R	T
M	L	S	E	F	B	U	L	C	M	L	I	F

Aardvlo
Aartsvader
Alpenfauna
Belager
Besturen
Blitzkrieg
Boekenrek
Destructie
Duinplant
Filmclub
Flauwte
Huissleutel
Konijn
Kralensnoer
Logia
Meloen
Mesten
Meubelmaker
Onthutst
Ooglid
Oplaten
Sportief
Stopsel
Trachten
Uitkopen
Unaniem
Verhuizing
Zirkoon

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

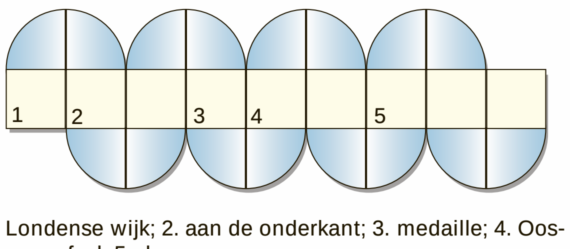

1. Londense wijk; 2. aan de onderkant; 3. medaille; 4. Oosters weefsel; 5. duo.

© Puzzelland/120211

SUDOKU

			8		1	2		
1							5	6
9	4	5						1
	7			9		5	8	
	9	2	3		8	1		
4				1	7		2	
3		4	6					2
	6			3		4		
		9		7				

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

4	9	3	8	7	5	6	2	1
2	7	5	6	1	9	4	3	8
6	1	8	4	2	3	7	5	9
7	4	1	2	6	8	5	9	3
9	8	6	5	3	7	1	4	2
3	5	2	9	4	1	8	6	7
1	3	9	7	5	6	2	8	4
5	2	7	3	8	4	9	1	6
8	6	4	1	9	2	3	7	5

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Overvol; 6. beroeps; 12. golf; 14. been; 15. me; 17. io; 18. ate; 20. ui; 21. na; 22. ira; 24. extreem; 25. kot; 26. pad; 28. aan; 29. aha; 31. klos; 35. erts; 37. bloedmooi; 38. bora; 40. dras; 43. aks; 45. nol; 47. rei; 48. ris; 50. chapeau; 51. one; 53. on; 54. ze; 55. pee; 56. ma; 58. ur; 59. pond; 61. abri; 63. planeet; 64. plataan. VERTICAAL: 1. Oemiak; 2. eg; 3. roi; 4. vloed; 5. of; 7. eb; 8. reuma; 9. oei; 10. en; 11. status; 13. strandloper; 16. er; 18. ata; 19. een; 21. no; 23. apo; 25. kar; 27. asbak; 30. heide; 32. leo; 33. hop; 34. zoo; 36. tsa; 38. beroep; 39. ras; 41. rio; 42. smeren; 44. scene; 45. nap; 46. lee; 47. rumba; 49. in; 52. nu; 54. zon; 57. art; 59. pa; 60. de; 61. al; 62. ia. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Loopsterk; 6. polieland; 7. spektoren; 8. klareflex. Verticaal: 1. Polospeld; 2. opkikkern; 3. stijlhoofd; 4. grondelen. Anagram: vers-vrees-Versie; klei-klier-Likeur; riet-trein-Intern; keen-deken-Erkend; lied-gilde-Geldig; reis-isere-Erosie; nota-rotan-Natron; neer-irene-Intree; loos-kolos-Eslook; drie-dries-Residu. Gevraagd woord: VLIEGENIER Woordzoeker: LEGERUITRUSTING Puzzelslang: 1. Love; 2. eruptie; 3. egel; 4. lasbril; 5. luiaard. Het sleutelwoord luidt: LEPELBLAD

'Oorlogseten'

Het zal je als land maar overkomen, een echte voetbaloorlog. Maar alles blijft mogelijk in een regio die sinds de onafhankelijkheid in de eerste helft van de negentiende eeuw zo'n 300 revoltes kende tegen het lokale bestuur. Zo verklaarde de legendarische bondscoach van het Nederlands elftal Rinus Michels eens met nadruk dat 'voetbal eigenlijk oorlog is', maar dan in figuurlijke zin uiteraard.

Tekst: Hans Vaders Foto's: Archief

In 1969 kwam het echter tot openlijke agressie tussen Honduras en buurland El Salvador die nog een appeltje met elkaar te schillen hadden inzake grensgeschillen, illegale immigratie en een wankelende economie. En toen was er ook nog die voorronde van het wereldkampioenschap voetbal die de heetgebakerde landen met het korte lontje moesten spelen om onderling uit te maken wie er naar de volgende ronde zou doorgaan. Een en ander liep dermate uit de hand dat het leger van El Salvador de perfide buren aanviel. De eerste mondiale Voetbaloorlog, die een week zou duren, was uitgebroken.

Een merkwaardig land dus dat Honduras, dat zo trots als motto voert 'vrij, verheven en onafhankelijk' te zijn, en te boek staat als straatarm met wat mineralen, wat tropisch fruit en de export van T-shirts voor de internationale markt. Ook is er wat hout, goud. zilver, koper, lood, zink, ijzer, antimoon, kolen, vis en garnalen. Dit houdt natuurlijk niet bepaald over, want 'wat' is bijna niets en het valt dan ook niet te verwonderen dat Honduras steun ontvangt van de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds als een van de armste landen uit de regio in gezelschap van Haïti, Nicaragua, Guatemala, Guyana en Bolivia.

Honduras betekent letterlijk 'diepte' in het Spaans. En dan diepgang in de meest negatieve zin van het woord. Zo zou Columbus hebben opgetekend: 'Gracias a Dios que hemos salido de esas Honduras', 'ik dank God ervoor dat hij ons uit deze diepte, lees, deze regelrechte misère heeft gehaald'. Honduras, de muskietenkust, het zegt eigenlijk allemaal wel genoeg.

Maar het bergachtige Honduras is natuurlijk veel meer. Het is het land waar de maïsetende Maya's honderden jaren de toon aangaven vanuit hun hoofdstad Copán. De resten van dit volk vallen in Honduras nog steeds te bezichtigen en deze oorspronkelijke bevolkingsgroep staat momenteel bekend als de Ch'orti'. Kunnen we wanneer de naam Honduras valt spreken van een echte bananenrepubliek? Feit is in ieder geval dat eind negentiende eeuw tal van bananenplantages in het land werden beheerd door de Cuyamel Fruit Company, de United Fruit Company en de Standard Fruit Company, Amerikaanse privé-enclaves in het noorden met hun eigen infrastructuur en hongerlonen, bedrijven die geen belasting betaalden en vrijwel niets bijdroegen aan de economische groei van Honduras.

Laten we dus daarom maar wat gaan eten. Oorlogseten vermoedelijk. De keuken van hoofdstad Tegucigalpa: rijst, bonen, kip en tortillas. Weinig verschil in kwaliteit tussen de dis van het toprestaurant en de gemiddelde straatverkoper. De keus in de miljoenenstad valt maar moeilijk te maken. Wordt het Gino's, een Italiaans restaurant van de honorair consul met zijn pasta's, rozemarijnsaus en met zeezout bereide focaccia met 's avonds een cappuccino, dit laatste een doodzonde in Italië?

Of wordt het El Patio, geafficheerd als het beste restaurant van Honduras, met een ruime keuze gegrild vlees, kip, kebabs en garnalen? Oorlogseten? Nee, het wordt dus El Patio en ik twijfel tussen anafre, een fondue van kaas en bonen en chuleta de cerdo, juist, dit is een pittige karbonade. Natuurlijk met patat en een paar smakelijke uienringen geserveerd. Dat heet folklore in Honduras.

Een paar jaar geleden moest het voetbalelftal van de toenmalige Nederlandse Antillen ook verplicht opdraven in Tegucigalpa. Het werd net geen oorlog voor het hitsige publiek in het uitverkochte stadion. De Antillen verloor namelijk naar verwachting, dus niet verrassend, deze belangrijke kwalificatiewedstrijd voor het wereldkampioenschap. Onze mariniers hoefden niet in actie te komen en aan het eten zal het ook niet gelegen hebben mits bij El Patio genuttigd.

KOOK MEE MET MAY

Gestoofde kipschotel

3 pond kippendijen
2 cups kippenbouillon
1 eetlepel sesamzaadjes
1/2 cup pompoenzaad
3 rode paprika's, zaden en zaadlijsten verwijderd
3 plumtomaten, vellen en pitjes verwijderd, klein gesneden
1 ui, schoongemaakt en klein gesneden
2 tenen knoflook, gepeld en fijn gehakt
1/2 - 1 verse promèntè, zaadjes verwijderd, fijn gesneden
2 eetlepels gewone olijfolie
1/4 cup zure sinaasappelsap
1/2 theelepel gemalen allspice
zout en vers gemalen zwarte peper
1/4 cup rozijnen, 15 minuten geweekt in koud water, uitgelekt op keukenpapier
1/4 cup geschaafde amandelen
Beetje boter om de amandelen te bakken

De kippendijen in een braadpan zachtjes in de bouillon bijna gaar koken.
De zaden samen in een keukenmachine fijn malen. Zeven.
De pepers, de tomaten, de ui, de knoflook en de promèntè in de keukenmachine tot een grove puree malen. Met de gemalen zaden mengen.
De olie verhitten in een koekenpan boven een middelmatig heet vuur en de puree 5 minuten bakken. De kip uit de bouillon nemen, de bouillon apart houden en de kip weer in de pan leggen. 1 Cup van de bouillon, de zure sinaasappelsap en de allspice bij de puree voegen. Afmaken met zout en peper. Over de kip schenken.
15 Minuten op een klein pitje laten pruttelen. Zo nodig meer bouillon toevoegen.
De amandelen in een beetje boter bakken. De kip op een schaal arrangeren en met de rozijnen en amandelen bestrooien.

Met witte rijst serveren.

Voor 6 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Côtes du Rhône Blanc, Etienne Guigal

Druifsoort:	Viognier, Rousanne, Bourboulenc en Grenache blanc
Streek:	Rhônevallei, Frankrijk
Kleur:	Zuiver heldergeel
Geur:	Banaan, toffee, marjolein
Smaak:	Zacht rijp fruit, caramel, toast en specerijen

Dit is nu typisch zo'n gerecht waar u goed op de bereidingswijze moet letten. Aangezien het merendeel van de ingrediënten wit is kunt u er beter een witte wijn bij drinken dan een rode wijn. De kip wordt namelijk in bouillon gekookt en blijft dus wit evenals de amandelen en de rijst. De wijn die ik erbij kies is dan ook een pittige witte wijn uit de Rhônevallei. Gemaakt van Zuid-Franse druivenrassen met mooie namen als Rousanne, Marsanne en Viognier. Die gedijen goed op de typische kiezelgrond van de Rhône en geven wijnen met volle, rijke smaken die goed kunnen bij gevogelte en varkensvlees. Deze wijn smaakt naar fluweelzacht geel zomerfruit, maar heeft ook kruidige tonen als marjolein en witte peper aan het einde. De kip mag dan ook best een tikje spicy zijn, precies het recept van May volgen dus. Succes verzekerd.

Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro!

Het genot van wijn

Biologische wijnbouw, logisch of niet?

De associatie met biologische producten was in mijn jeugd niet altijd even best. Er werd bij ons thuis regelmatig biologisch gekookt. Als mijn moeder enthousiast voor etenstijd riep: 'Ik heb weer een nieuw biologisch gerecht uitgeprobeerd', wisten we hoe laat het was en probeerden we allemaal een excuus te verzinnen om die maaltijd te missen.

Tekst: Erik van Kampen

Ik was dan ook oprecht verbaasd dat ik tijdens mijn wijnreizen de termen biologisch en zelfs biodynamisch steeds vaker in de wijnwereld zag opduiken. Vooral de kleine onafhankelijke wijnboeren in Frankrijk, Duitsland en Oostenrijk hebben hiermee, mijns inziens, een statement gemaakt voor pure, lekkere, ecologisch verantwoorde wijnen.
Biologisch begrijp ik nog wel. Niet met gif bespoten. Maar biologisch-dynamisch gaat zelfs voor mij als natuurliefhebber heel ver.
Ze oogsten en zaaien aan de hand van de hemellichamen en stoppen koehoorns gevuld met oude mest in de grond om daarmee het hele terroir te beïnvloeden.

Ik vind het allemaal prima, als het maar lekker is. Want zolang biologische wijn niet lekker is heeft het geen enkele zin om biologisch te zijn. Er zijn zonder 'lekkere' wijn dan ook geen nieuwe zieltjes te winnen voor het biologische gedachtengoed en als je alleen op je kleine eigen stukje grond geen spuitgif gebruikt maar je buurman wel, kan je moeilijk met droge ogen beweren dat jouw gewas 100 procent biologisch is.

Gelukkig staat biologisch tegenwoordig synoniem voor puurheid en de hoge kwaliteit van het eindproduct. En zelfs de biologisch-dynamische wijnen zijn fantastisch. Gelukkig proef je die koehoorn niet.

Bij biologisch-dynamische wijnbouw klaart men de (rode) wijn vaak met behulp van het eiwit van kippeneieren. Filtratie wordt zo mogelijk beperkt, waardoor de wijn zijn natuurlijke karakter optimaal behoudt.
Door biologische druiventeelt is het hele biologische systeem in de wijngaard beter in evenwicht, waardoor ziekten en plagen zich minder explosief kunnen ontwikkelen. Om de planten sterker te maken, gebruiken boeren natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen zoals algen en heermoes. Algen stimuleren de wortelgroei, terwijl heermoes veel kiezelzuur bevat dat beschermt tegen schimmelziekten.
Bloemen lokken nuttige insecten en vogels, die zich voeden met schadelijke insecten, waardoor chemische bestrijding overbodig wordt. De biologische wijnboer bestrijdt met de inzet van kippen schadelijke larven en maakt gebruik van roofvogels om spreeuwen en knaagdieren buiten de wijngaard te houden.
Je zou bijna zeggen: 'Heel logisch dat biologisch.'

A Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro

ÑAPA Business

11 februari 2012

Cft-voorzitter Age Bakker:

‘Naar een meer transparante overheid’

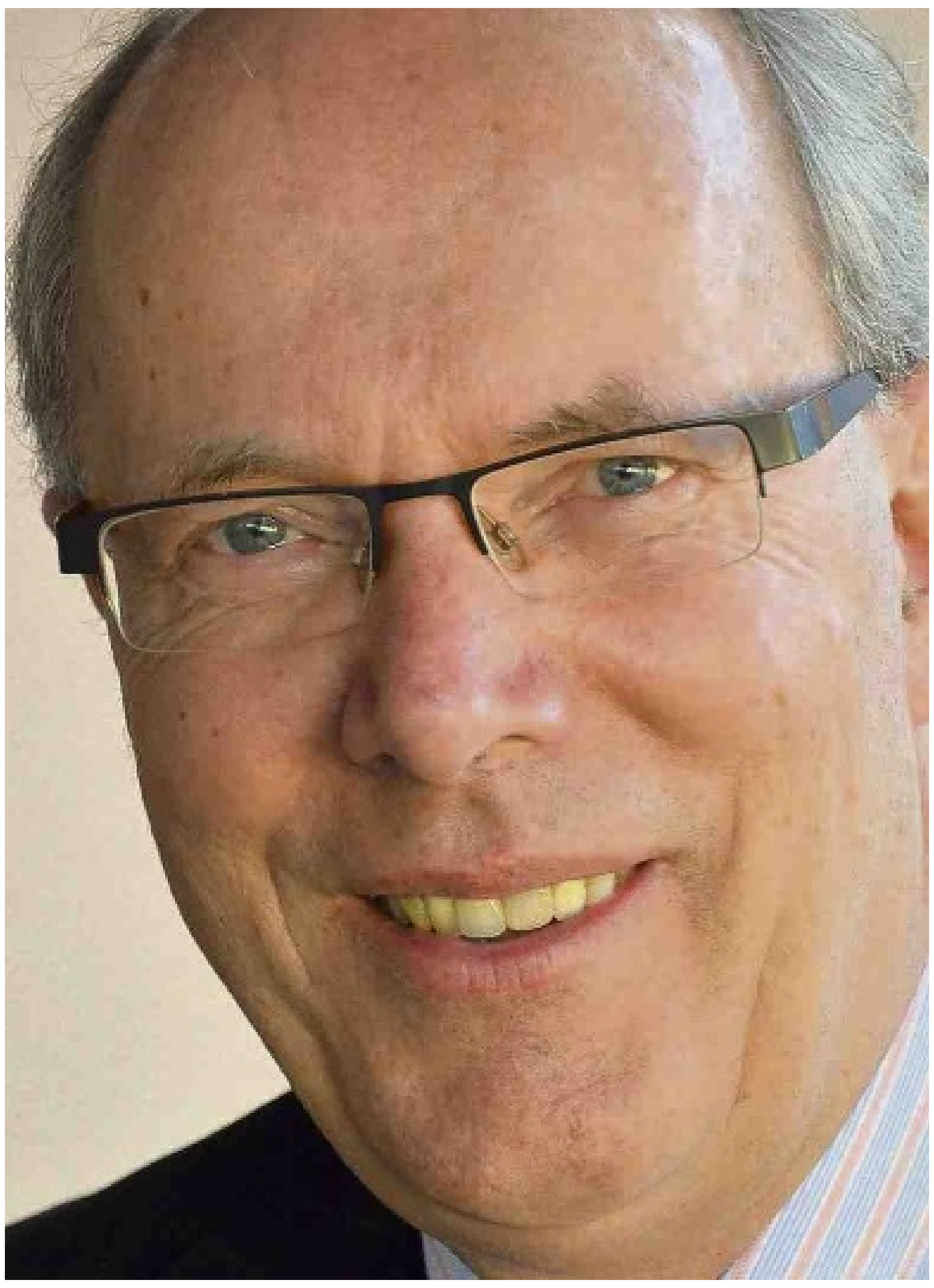

Age Bakker

Bestuur, internationale financiën, Antilliaanse aangelegenheden. Stuk voor stuk zaken die voor hem absoluut niet vreemd zijn. Telg uit een politiek actieve familie, letterkundige, erudiet op het gebied van bestuurskunde. Sinds de jaren 60 van de vorige eeuw bekend met het reilen en zeilen in de overzeese gebiedsdelen van het Koninkrijk. Sinds kort benoemd als voorzitter van het College Financieel Toezicht (Cft). Voor sommigen verpersoonlijking van de noodzakelijke waarborgfunctie die het Statuut van het Koninkrijk biedt, voor anderen de verpersoonlijking van bemoeienis van Nederland in de autonomie van Curaçao. Een interview met prof. Age Bakker, voorzitter van het Cft.

Tekst: Bob Harms

Heerst er wel begrip voor de noodzaak van financieel toezicht op de eilanden? Volgens Age Bakker wel. “Er ontstaat steeds meer begrip voor de noodzaak van financieel toezicht. Ik denk dat dat komt omdat wij in een onzekere economische wereld leven, met grote uitdagingen zoals de economische problemen in Amerika en Europa. In zulke onzekere tijden heb je houvast nodig. Het Cft is eerder een partner van overheden op het gebied van financieel beheer en in mindere mate een toezichthouder.”

Volgens Bakker, die tot voor kort bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in Washington werkte en thans een leerstoel aan de Vrije Universiteit van Amsterdam bekleedt, zijn solide overheidsfinanciën niet alleen nodig omdat de toezichthouder dat wil. Het is nodig voor de landen zelf en het is nodig voor de burgers. Evenwichtige overheidsfinanciën, een uitgebalanceerde begroting dus, is steeds meer de norm in het mondiale spectrum. Als voorbeeld noemt Bakker het feit dat veel landen in Europa op financieel gebied aansturing krijgen vanuit Brussel.

Trusted advisor

Als vroeger tegen hoger toezicht op de eilanden met een schuin oog aangekeken werd, Bakker heeft tijdens zijn bezoeken aan Sint Maarten en op Curaçao kunnen constateren dat instanties zoals het Cft steeds meer als partner worden gezien. “Ik wil mijn rol als toezichthouder zien als er een van stimulerend toezicht en waar nodig, ook als vertrouwde adviseur. De toezichthoudende functie blijft het allerbelangrijkste, maar wij willen ook een ‘trusted advisor’ zijn”, aldus Bakker. “De burgers van Curaçao hebben recht op solide overheidsfinanciën, iets dat iedereen wel begrijpt en hier willen we een bijdrage aan leveren. Dat vind ik niet alleen een uitdaging. Ik vind het ook een mooie missie.” Bakker hoopt ook dat hij het vertrouwen dat hij nodig heeft de komende jaren zal verdienen. “Wij hebben een heel sterk college, met mensen met veel bestuurlijke ervaring.” Hij noemt Richard Gibson, die onlangs werd benoemd als lid op voordracht van Sint Maarten. “Iemand met een geweldige ervaring”, zegt Bakker. Ook ex-gezaghebber Max Pandt die over ruime ervaring beschikt inzake bestuursaangelegenheden. Ook Alberto ‘Chos’ Romero, die volgens Bakker ‘enorm veel gezag’ op Curaçao uitstraalt vanwege zijn onafhankelijke positie. “Zonder die mensen weet ik niet of ik het zou hebben aangedurfd”, benadrukt Bakker.

Loopbaan

Age Bakker werd op 15 juni 1950 geboren in het Friese Bolsward. Hij studeerde letterkunde aan de Université de Grenoble en ontwikkelingseconomie aan de Vrije Universiteit. Hij promoveerde aan de Universiteit van Amsterdam op een proefschrift over de vrijmaking van het kapitaalsverkeer in Europa. Na een korte periode te hebben gewerkt als beleidsmedewerker bij de Nederlandsche Bank werd hij in 1979 assistent van de toenmalige IMF-bewindvoerders Onno Ruding en Jacques Polak in Washington. Hij keerde in 1982 terug naar de Nederlandsche Bank waar hij na enkele jaren onderdirecteur werd en nauw betrokken was bij de introductie van de euro. In 1994 werd hij tevens benoemd als Kroonlid bij de Sociaal Economische Raad (SER) en hoogleraar Monetaire en Bancaire Vraagstukken aan de Vrije Universiteit. In 2007 keerde hij terug naar het Internationale Monetaire Fonds, nu als bewindvoerder voor de Nederlandse kiesgroep. Deze groep omvat naast het Koninkrijk, Israël en Cyprus een groot aantal Oost-Europese landen, waaronder Oekraïne en Roemenië. Bij zijn terugkeer in Nederland in oktober 2011 werd hij onderscheiden met het Commandeurschap in de Orde van Oranje Nassau. Hij hervatte zijn hoogleraarschap aan de Vrije Universiteit en werd in december 2011 door de Rijksministerraad benoemd tot voorzitter van het Cft. Bakker heeft veel gepubliceerd over internationale financiële vraagstukken. Zijn boek over de introductie van de euro ‘Met gelijke munt’ werd een bestseller in Nederland. Age Bakker is getrouwd met zangeres Klara Staals en heeft twee kinderen, die beiden in Amsterdam wonen.

30 mei 1969

De voorvallen die zich op Curaçao op 30 mei 1969 afspeelden zijn Bakker bijgebleven. Kan niet anders. Hij is de zoon van wijlen Joop Bakker, die in de periode 1963-1972 lid was van de Nederlandse Tweede Kamer voor de Anti-Revolutionare Partij (ARP), maar ook staatssecretaris, minister en viceminister-president in het kabinet De Jong. Het was in dit kabinet dat Joop Bakker een voor Curaçao uiterst heikele beslissing had moeten nemen. Namelijk zijn goedkeuring geven als minister belast met ‘de coördinatie van aangelegenheden Suriname en de Nederlandse Antillen betreffende en met de zorg voor aan Suriname en de Nederlandse Antillen te verlenen hulp en bijstand’ voor de interventie van Nederlandse marine-eenheden. Een feit dat tot de dag van vandaag als een mijlpaal de relatie tussen vooral Curaçao en Nederland markeert. Niets bleef daarna zoals het was. Bakker kan zich die dagen goed herinneren. Door de portefeuille ‘Antilliaanse aangelegenheden’ is hij door de jaren heen bekend geworden met het reilen en zeilen van Curaçao, met de politiek, met het publiek. Kennis die hem thans heel goed uitkomt.

> ‘Ik zie een breed gedragen wens in de samenleving voor een meer transparante overheid’

Eenvoudig

Bakker omschrijft de taak die het Cft heeft gekregen als een heldere, eenvoudig begrijpbare taak. Met zoveel woorden is het Cft belast met het erop toezien dat, als de overheden uitgaven doen, er genoeg middelen zijn om deze uitgaven te dekken. Dus moet er een evenwichtige kasbegroting zijn. Dit betekent dus dat overheden keuzes moet maken. “Wij gaan niet over de inhoud van maatregelen die genomen moet worden om over genoeg middelen te beschikken. Dit ligt volledig bij de overheden.” In wezen is dit financieel toezicht niet verschillend aan datgene wat sinds jaar en dag in Europa wordt gehanteerd. Voorbeeld hiervan zijn de afspraken betreffende het aanvaardbare overheidssaldo. Landen zoals Duitsland gaan zelfs zo ver dat grondwettelijk is bepaald hoe en wat onder een uitgebalanceerde begroting wordt verstaan. “Maar ook daar bemoeien de toezichthouders zich niet met de inhoud van politiek genomen maatregelen”, zegt Bakker. “Ik denk wel dat wij de parlementen kunnen helpen in hun controlerende rol, behalve toe te zien op de overheidsbegrotingen en -financiën, maar nadrukkelijk om toe te zien op het financieel beheer van de overheden. Ik denk dat hier de term ‘partnership’ gestalte krijgt.”

Vertrouwelijke gegevens

Menig politicus op Curaçao is van mening dat het Cft niets meer en niets minder is dan een instrument van ‘Nederlandse bemoeienis in interne aangelegenheden van de regering’. Volgens Bakker moet dit in breder perspectief gezien worden. “Wat ik zie is een breed gedragen wens in de samenleving voor een meer transparante overheid. En bij een meer transparante overheid hoort meer verantwoording. Uitleggen waaraan de belastinggelden besteed worden. Waarom nu hervormingen nodig zijn in het pensioenstelsel en de gezondheidszorg. En dat zijn problemen die helemaal niet uniek zijn voor Curaçao. In de meeste landen zien wij dat pensioenstelsels onder druk komen te staan omdat de levensverwachting veel hoger wordt. Er is gebrek aan geld. Dus bij een goed financieel beheer horen ook acties naar de burger toe”, aldus Bakker. “Ik zie mijn taak, ook mede gebaseerd op mijn ervaring uit het verleden, ook als adviseur, om te wijzen op internationale ontwikkelingen. En dat helpt vaak om naar de bevolking toe uit te leggen waarom sommige maatregelen nodig zijn.”

Uitdaging

De grootste uitdagingen waarmee Curaçao geconfronteerd wordt zijn problemen die Bakker omschrijft als ‘meerjarige problemen’ zoals stijgende kosten in de gezondheidszorg en een steeds duurder wordend pensioenstelsel. “We zien dat als we geen hervormingen van het pensioenstelsel doorvoeren, er grote tekorten in de begroting zullen ontstaan. Ook als er geen hervorming van de sociale gezondheidszorg wordt doorgevoerd, er tevens grote tekorten zullen ontstaan.” Volgens Bakker zijn het voor Curaçao geen unieke problemen. Oplossingen voor deze problemen eisen een groot draagvlak. “En als wij als Cft een bijdrage kunnen leveren aan de bewustwording, dan zie ik dit als onze taak.”

Recht

Vriendjespolitiek op het matje

Op 17 januari 2012 heeft het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba een beschikking gegeven in de zaak van voormalig Statenlid de heer Glenroy Wilson tegen overheids-nv Arubus. Wilson was in hoger beroep gekomen van de beschikking van het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, waarbij de door Wilson tegen Arubus ingestelde vorderingen zijn afgewezen. De beschikking van het Hof liegt er niet om, zoals zo dadelijk moge blijken.

Tekst: Misha Bemer

Allereerst wat achtergronden. Wilson is begin 2009 in dienst getreden bij Arubus. Medio 2010 wilde Arubus van Wilson af omdat zij onvoldoende werk had voor Wilson en heeft zij bij de Directie Arbeid een ontslagvergunning aangevraagd. Deze vergunning is vervolgens ook verleend, waarna Arubus de dienstbetrekking met Wilson heeft opgezegd. Wilson wilde het er evenwel niet bij laten zitten en heeft in rechte, kort gezegd, gevorderd dat het gerecht het ontslag kennelijk onredelijk zou verklaren en de dienstbetrekking zou herstellen, dan wel hem conform zijn arbeidsovereenkomst een schadevergoeding zou toekennen welke neerkwam op een bedrag gelijk aan doorbetaling van zijn salaris tot zijn pensioen.Saillant detail: Wilson was slechts 45 jaar oud toen de arbeidsovereenkomst werd aangegaan.

Van de vorderingen van Wilson wilde het gerecht niets weten. Volgens het gerecht was de functie van Wilson bij Arubus tot stand gekomen zonder dat er een vacature was en zonder dat de wens tot instelling van de functie van Arubus uitging. Nu vraagt u zich wellicht verwonderd af van wie dan wel. Nu, uit het vonnis van het gerecht blijkt dat het initiatief uitging van de minister van Toerisme en Transport destijds, de heer Briesen. Briesen was en is tevens partijgenoot van Wilson. Verder blijkt uit het vonnis van het gerecht dat de arbeidsovereenkomst met Wilson is aangegaan zonder dat anderen middels een open sollicitatieprocedure in de gelegenheid zijn gesteld 'mee te dingen naar de vervulling van de functie'. Kortom, redenen voor het gerecht om de vorderingen van Wilson af te wijzen.

Zoals gezegd heeft Wilson vervolgens hoger beroep ingesteld. Het oordeel van het Hof is vernietigend, overigens zowel voor Wilson als voor de betrokken ex-minister. Zo oordeelt het Hof dat de arbeidsovereenkomst een inbreuk oplevert op zo fundamentele beginselen van de rechtsorde dat deze strijd met de openbare orde oplevert. Ook acht het Hof dat de stelling van Arubus dat er druk is uitgeoefend op de directeur van Arubus om de arbeidsovereenkomst te ondertekenen 'niet zonder meer onaannemelijk'. Voorts overweegt het Hof dat Wilson middels de contractuele schadeloosstelling, gelet op de hoogte alsmede het onvoorwaardelijk karakter daarvan 'uitzonderlijk is bevoordeeld'. Zo zou Wilson volgens diens overeenkomst met Arubus, welke overigens, zo blijkt althans uit de beschikking van het gerecht, door de betrokken minister in concept aan Arubus zou zijn toegezonden, ook bij ontslag op staande voet aanspraak kunnen maken op de schadeloosstelling, welke schadeloosstelling Wilson heeft berekend op meer dan 2.000.000 florin.

Tevens overweegt het Hof dat er in casu sprake is 'van een vorm van politiek favoritisme in het zicht van de verkiezingen van 2009 waarna Wilson zou aftreden als Statenlid'. Het Hof vervolgt dat politiek favoritisme in het zicht van de verkiezingen als het onderhavige, met de consequenties van dien voor de schaarse publieke middelen, een misstand is waarop slechts de sanctie van (algehele) nietigheid van de overeenkomst past.

Voorts overweegt het Hof dat de betrokken minister, door het erheen te leiden dat Wilson is benoemd bij de overheids-nv Arubus en niet binnen het ambtelijk apparaat zelf, heeft omzeild dat de benoeming moest plaatsvinden bij landsbesluit, waarbij van belang is dat dit een besluit is van de regering dat niet alleen wordt getekend door de betrokken minister maar ook door de gouverneur die zich als hoofd van de landsregering een zelfstandig oordeel over regeringsaangelegenheden mag vormen (en als vertegenwoordiger van de koninkrijksregering onder andere een toezichthoudende functie heeft voor wat betreft bepaalde bestuurshandelingen van het land).

Volgens het Hof dient de vorm van politieke benoeming die het Hof in casu aan de orde acht verder ook te worden bezien tegen de achtergrond van een wetswijziging op grond waarvan een minister, kort gezegd, zelf opdraait voor op naam en voor rekening van het Land Aruba gemaakte kosten waartoe hij niet gemachtigd is middels jaarlijks bij landsverordening vastgestelde begroting. Uit de memorie van toelichting bij desbetreffende wetswijziging blijkt dat de wijziging is ingegeven door de praktijk dat telkenmale diverse ministers misbruik van hun bevoegdheid maken door hun begrotingen te overschrijden zonder toestemming van de minister van Financiën en zonder inachtneming van de overige wetsregels. Volgens het Hof strekt onderhavige wetswijziging tot het tegengaan van onder meer politieke patronage. Al met al aldus een forse tik op de vingers van de ex-minister, die overigens volgens een recent artikel in de Amigoe zou hebben ontkend druk op (de directeur van) Arubus te hebben uitgeoefend. Vraag is nu of deze kwestie nog een staartje gaat krijgen voor de ex-minister. Wordt wellicht vervolgd.

Mr Misha Bemer is advocaat bij HBN Law te Aruba. Misha.bemer@hbnlaw.com

Mens & Werk

'Het belang van begeleiding'

Ieder mens heeft zijn mogelijkheden en ook zijn beperkingen. Door daar bewust naar te kijken kom je er achter wat je talenten zijn en wat de mogelijkheden zijn met die talenten. Als je merkt dat je een goede hardloper bent kan je nog niet gelijk een marathon lopen. Daar moet je eerst intensief voor trainen. En als je net bent afgestudeerd in bouwkunde ben je nog niet gelijk een goede bouwkundige, want je mist werkervaring en misschien ook bepaalde sociale vaardigheden om met bouwvakkers om te gaan. Begeleiding door iemand die al wat jaartjes meedraait op het gebied waar je je in wilt ontwikkelen is dan heel belangrijk.

Tekst: Judice Ledeboer

Langzaam aan gaat men het belang van begeleiding op de werkvloer steeds meer inzien. In de sport is dat al lang gaande, maar op de werkvloer ontbreekt het dikwijls aan begeleiding, vooral als iemand net begint te werken. Daarmee doen alle partijen zichzelf te kort, want zowel de werkgever als de werknemer halen niet uit de werknemer wat er mogelijk in zit. In professionele termen noemt men begeleiding op de werkvloer 'jobmonitoren'. Begeleiding heeft twee kanten. Terwijl er kwaliteit geleverd moet worden, moet de medewerker ook veel leren: onder meer de cultuur van het bedrijf, de afdeling, de inhoudelijke kant van zijn werkzaamheden en hoe hij die moet uitvoeren. De 'begeleider', en dat kan iedereen zijn binnen een bedrijf, zoals de manager of een collega, moet ervoor zorgen dat de medewerker zijn werk goed kan uitvoeren en in zijn functie kan groeien. Een begeleider zal dus over bepaalde vaardigheden moeten beschikken, op zowel technisch vlak als op het gebied van omgang met mensen.

Aangezien de vereiste competenties die een begeleider moet hebben afhangt van het bedrijf of de instantie, is een eenduidig profiel niet aan te geven. Competenties als omgang met mensen, plannen en organiseren, luisteren en empathie tonen zijn wel de kerncompetenties.

Werkgevers gaan er dikwijls vanzelfsprekend van uit dat werknemers hun werk op een goede manier uitvoeren. Ze verwachten inzet, prestatie en loyaliteit van hun werknemers, maar dat hebben werknemers niet altijd. Voor de werkgever begint het met het tonen van belangstelling voor de werknemer, die zich dan vanzelf betrokken gaat voelen bij het bedrijf. Maar dan is men er nog niet. Intensieve begeleiding op de werkvloer zal moeten volgen. Niet iedere werknemer loopt gelijk warm voor het werk dat hij moet doen. Vooral in de eerste weken is het lastig om gelijk goed te presteren, omdat de werknemer de weg binnen het bedrijf nog niet goed kent. Voor een begeleider is het dan ook belangrijk om een aantal zaken goed in de gaten te houden: weet de werknemer waar hij mee bezig is? Zijn er schommelingen in prestaties? Zijn er problemen die niet met het werk te maken hebben? Staat de werknemer open voor feedback? Verloopt de communicatie naar wens of juist stroef? Loopt de samenwerking met andere collega's soepel?

Begeleiding is dus niet alleen aansturen op de inhoud van de werkzaamheden, maar heeft voor een groot deel ook te maken met de sociale vaardigheden op de werkvloer. Regelmatig even samen zitten voor een evaluatiegesprek doet al wonderen. En als er problemen zijn op het gebied van gedrag dan zijn er allerlei trainingen mogelijk om de werknemer(s) op het gebied van gedrag op de werkvloer te ontwikkelen.

Een goede begeleider realiseert zich ook dat hij niet alleen bezig moet zijn met het volgen van de bedrijfscultuur en de manier waarop er normaliter gewerkt wordt, maar dat hij ook moet kijken naar de behoeften van de werknemers op de werkvloer. Ieder mens heeft zijn eigen wensen en behoeften. Zo zullen er mensen zijn die juist graag willen doorgroeien in hun functie, maar zo zijn er ook anderen die daar geen behoefte aan hebben. Een goede begeleider signaleert dat en doet daar iets mee.

Het kan natuurlijk voorkomen dat een bedrijf niet de juiste personen binnen het bedrijf kan vinden om andere werknemers te begeleiden. Dat is tegenwoordig geen enkel probleem, want er kan dan een beroep gedaan worden op een externe organisatie die de expertise in huis heeft om mensen 'on the job' te begeleiden. Denk aan een externe begeleider, gedragstrainer of een jobcoach. Een voordeel van het inhuren van een extern persoon is dat hij een neutrale positie heeft binnen het bedrijf. Een nadeel is dat een externe begeleider het bedrijf niet door en door kent.

Het effectief begeleiden op de werkvloer is voor iedereen een win/win gebeuren. Het werkt positief op werknemers omdat zij zich gesteund voelen, weten waar ze met hun vragen naartoe kunnen en het zal zeker bijdragen aan meer betrokkenheid van de werknemer die dan vanzelf inzet gaat tonen en loyaliteit naar zijn werkgever.

Marketing

'Cash comes from customers'

Een week of wat geleden zat ik informeel wat te praten met een sales manager van een fors buitenlands bedrijf. De gescheiden veertiger was hier met zijn vriendin op vakantie, redelijk opgebrand, desalniettemin hield hij tijdens ons gesprek zijn e-mail constant in de gaten.

Tekst: Marcel Truyens

"Makkelijk, deze tijdzone", zei hij, "ik zit op dezelfde tijd als mijn Amerikaanse collega's. Thuis in Nederland bellen ze me tot 's avonds 12.00 uur of later als het zo uitkomt." Ik bestelde nog wat te drinken en vroeg hem of hij - of anders wel zijn vriendin - het niet vervelend vond om tijdens de vakantie zo met werk bezig te zijn. Hij legde mij uit dat het nu eenmaal van deze tijd is om 24 uur per dag beschikbaar te zijn. Zijn klanten - hij was tenslotte sales manager - verdienden alle aandacht veronderstelde ik. Enigszins bevreemd keek hij mij aan: het ging helemaal niet om de klanten, het waren zijn superieuren die hem plat belden en mailden. Naarmate het gesprek vorderde werd mij duidelijk dat zijn werk hoofdzakelijk bestond uit het rapporteren van cijfers en zijn beloning was bijna geheel afhankelijk van de mate waarin hij in staat was de door anderen bedachte targets te realiseren.

De man werkte duidelijk bij een door de aandeelhouders gedomineerd bedrijf. Bij dit soort bedrijven is de laatste jaren een enorme druk op de resultaten ontstaan. De aandeelhouders - die op zoek zijn naar kortetermijnrendement - geven de bestuurders een deel van hun inkomen in opties of aandelen. Gaat het goed met de winst, dan stijgt de waarde van het bedrijf op de beurs en verdienen de bestuurders een hoop extra privégeld. Prima zo op het eerste gezicht, da's loon naar prestatie. Toch zit er een addertje onder het gras en dat zit in het begrip 'korte termijn'.

Uit onderzoek blijkt dat van alle organisatievormen de commerciële bedrijven wat betreft levensduur het laagst scoren. En dit feit wordt nog eens versterkt door het huidige tijdsgewricht van snel veranderende omgevingen. Zo laat het onderzoek onder meer zien dat van de Fortune top 500-bedrijven uit 1970 20 jaar later circa 50 procent gedecimeerd, overgenomen of failliet is. Tot slot blijkt dat de gemiddelde levensduur van commerciële bedrijven op het Noordelijke Halfrond onder de 20 jaar ligt.

Waarom is vele commerciële bedrijven een zo kort leven beschoren? Er is de laatste decennia overweldigend veel bewijs aangeleverd dat vele bedrijven falen omdat hun beleid en dagelijkse bedrijfsvoering veel te zwaar op economische principes zijn gebaseerd. Te weinig wordt gekeken naar andere, meer menselijke facetten binnen dezelfde bedrijven. In andere woorden: bij deze bedrijven ligt de focus op kortetermijngeld, productie en daarmee samenhangende regels en wordt voorbijgegaan aan het feit dat elk bedrijf een gemeen-

schap is en in een gemeenschap functioneert van echte mensen.

Stakeholder-georiënteerde bedrijven hebben niet als hoogste doel het maximaliseren van kortetermijnwinst. Dit soort bedrijven kijkt zeer nadrukkelijk naar zaken als klanttevredenheid, klantervaring, omzet per klant, personeelsverloop, personeelstevredenheid en de grotere omgeving waarbinnen de organisatie opereert. In dit kader kunt u denken aan familiebedrijven. Die worden in de regel ook wel wat ouder dan de gemiddelde 20 jaar. En wat maakt deze bedrijven nu zo anders? Ze handelen vanuit het principe 'zuinigheid met vlijt bouwt huizen als kastelen': dat wil zeggen niet inzetten op grote investeringen die je in de toekomst niet kunt waarmaken, maar inzetten op een voorzichtig geleidelijk groeiscenario; een zeer groot omgevingsbewustzijn en vanuit een constante dialoog met deze omgeving zich voortdurend aanpassen aan gewijzigde omstandigheden. Ze zijn zich zeer bewust van een eigen identiteit en dat alle medewerkers zich verbonden voelen met deze identiteit. De leiders van het bedrijf komen voort uit het eigen bedrijf. Zij investeren vooral in winst op lange termijn en zijn niet uit op kortetermijnsucces of eigen gewin. Ze hebben een grote tolerantie voor nieuwe ideeën en wensen die niet perfect in het plaatje passen, de kernbezigheid van het bedrijf is meer middel dan doel in zichzelf en de bereidheid om van bezigheid te veranderen is groot. Er zijn legio voorbeelden van bedrijven die volledig van core-business veranderden, maar nooit hun mensen in de steek lieten. Ze hanteren zo weinig mogelijk regels en controle zodat medewerkers zich vrij voelen om maximaal bij te dragen aan de toekomst van het bedrijf. Dit soort bedrijven stimuleren het samenscholen van medewerkers zodat het leren van elkaar versneld kan worden en zoeken de balans tussen het individuele en het gemeenschappelijke belang; immers het individu zet zich in voor het totaal, en het totaal ondersteunt het individu en sluit niemand uit.

Met de bonussen die bestuurders zichzelf nog mogen toerekenen gaat het onder maatschappelijke druk een stuk minder in deze tijden. Daarenboven verslapt de markt en bedrijven kunnen zich het niet meer permitteren om een klant louter te zien als een instrument dat winst brengt.

Er is een grote ommezwaai aan de gang. De wijze waarop commerciële bedrijven worden bestuurd zal in hoog tempo meer stakeholder-georiënteerd worden. En dat is goed nieuws voor de sales manager want zijn vriendin zit al weer een hele tijd met mij - en dus niet met hem - te praten. Maar ja, praten met je vriendin en e-mailen met de baas gaan ook slecht samen.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao. http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens. e-mail: marcel1963@mac.com

Communicatie

Personal branding:
‘Durf anders te zijn’

Nog niet eerder was de concurrentiestrijd op de marktplaats zo hevig. Vroeger was u met een superieur product verzekerd van succes en een lange levensloop. Tegenwoordig draait het de consument vooral om geloofwaardigheid van de persoon of organisatie die aan de andere kant van de transactie zit. Deze geloofwaardigheid is onlosmakelijk verbonden met ‘personal branding’. Deze week, meer over deze onmisbare manier van marketen, inclusief tips voor het opzetten van je eigen persoonlijke merk.

Tekst: Bob Harms

Personal branding is een steeds vaker gehanteerde term in de hedendaagse bedrijfs- en marketingvoering. Het is een alternatieve tactiek die verder gaat dan het logo. Een personal brand biedt een helder idee en een duidelijke verwachting bij consumenten als ze aan u of uw bedrijf denken. Een manier om dat waar u voor staat over te brengen aan de hand van uw visie, waarden, vaardigheden, passies en kenmerken. Een sterk en uniek persoonlijk merk kan leiden tot zeer loyale gebruikers, tot een hogere geloofwaardigheid en betere zichtbaarheid en een zekere uitstraling bij het overbrengen van uw unieke kenmerken en boodschap, waarmee u zich onderscheidt van concurrenten. Het zorgt voor een aantrekkelijke en verleidelijke eigen merkidentiteit.

Eerste indruk
Bij personal branding is de eerste indruk allesbepalend. Die eerste indruk leidt tot een blijvend oordeel over u en de bedrijfsactiviteiten die u vertegenwoordigt. Helaas, dit oordeel wordt nog altijd gevormd op basis van onze oerinstincten. En een instinctmatig (voor) oordeel is moeilijk te veranderen. Een blijvende impressie kan al binnen een halve minuut worden gevormd. Is deze negatief of teleurstellend, dan zijn tot 21 of meer herhaalde aanleidingen nodig om die eerste mening te veranderen. De eerste indruk kan dus maar beter meteen goed zijn. Met andere woorden: zorg ervoor dat u een stevige, geloofwaardige en kloppende personal brand hebt neergezet, voordat u uw boodschap het veld instuurt. Hier volgen de belangrijkste aandachtspunten in aanloop naar uw persoonlijke merk, op basis van de vier elementen van personal branding. Deze zijn:

- Uw vaardigheden
- Uw uitstraling
- Uw persoonlijkheid
- Uw onderscheidingsvermogen

Uw vaardigheden
Ga op zoek naar uw eigen sterke punten. Zonder een ontdekkingstocht naar de belangrijkste kenmerken van uzelf, is het moeilijk om een sterk merk op te zetten. Uw persoonlijke merk is op u gebaseerd, dus kijk naar uw natuurlijke talenten, krachten, vaardigheden en ervaringen uit het verleden. Breng uzelf vervolgens naar voren als een expert op uw vakgebied. Uzelf promoten met opschepperij werkt niet. De expert die boven de rest uitsteekt, is degene die een sterke en betrouwbare reputatie heeft opgebouwd. Blijf bouwen aan die welverdiende reputatie, anders gaat u toch op in de massa van andere mensen in uw vakgebied. Maak de reputatie ook waar, door uw kennis en vaardigheden constant uit te breiden. Lees boeken, volg cursussen, laat u aanmoedigen door een coach of mentor om de concurrentie voor te blijven. Uw expertise wordt niet vanzelf opgemerkt. Trek hiervoor uw netwerkkwaliteiten uit de kast. Begin met het schrijven van artikelen over uw specifieke expertiseonderwerpen, nieuwsbrieven of adviezen. Publiceer ze online. Dankzij de sociale media op internet kan een netwerk zich vliegensvlug ontwikkelen en uitbreiden. Onderhoud ook het netwerk in uw omgeving. Netwerk echter niet in het wilde weg. Denk goed na over uw doelstelling met betrekking tot het netwerken. Op die manier bereikt u de juiste mensen en weet u zeker dat uw inspanningen worden vertaald naar extra waarde voor uw bestaande netwerk en uw personal brand. Beperk uzelf tot slot niet tot de vertrouwde kringen. Probeer regelmatig nieuwe netwerkevenementen uit.

Uw uitstraling
U kunt het beste product met de beste prijs leveren. Maar als mensen niet weten dat u bestaat, kunt u het net zo goed ingepakt laten. Wees zichtbaar en blijf zichtbaar. Mensen willen de persoon achter het bedrijf zien. Een onderneming zonder gezicht wordt er niet geloofwaardiger op. Sterke merken stralen uit wat ze wel zijn en wat ze niet zijn. Daarnaast zijn ze consistent. In hun uitstraling en boodschap. Zorg voor een ontwerp dat straalt en doorstraalt in alle aspecten van uw bedrijf. Wees daarin consistent. Uw gehele merk zou zichtbaar moeten zijn in zowel uw visitekaartje en nota’s als in uw kleding tijdens een presentatie. Brengt u steeds dezelfde boodschap over, of lopen ze door elkaar? Het is belangrijk om uw uitstraling regelmatig van een frisse wind te bedienen. Past het nog bij uw merkidentiteit, bereikt het de mensen die u wilt bereiken? Een kritische blik op uw logo, uw website en marketingmateriaal zou een vast agendapunt op uw jaarkalender moeten zijn. Lanceer uw persoonlijke merk overigens pas als u zeker weet dat het de best mogelijke uitstraling heeft. U hebt immers maar één kans op die eerste indruk, en mensen kijken verder dan alleen naar het logo. Ze zien het hele merk.

Uw persoonlijkheid
Succesvolle merken zijn authentiek. Het is dan ook belangrijk om precies te bepalen wie u bent en of uw uitstraling of boodschap deze persoonlijke kenmerken ook echt overbrengen. U kunt bijvoorbeeld sociaal, creatief en enthousiast zijn. Maar communiceert uw personal brand afwijkende kenmerken, zoals hartstochtelijk en traditioneel, dan bent u niet consistent. Het klopt niet. Een goede manier om te bepalen hoe uw persoonlijkheid, uw personal brand, overkomt bij het publiek is ‘googlen’. Type uw naam in de Google-zoekmachine en bekijk met wat en wie uw naam wordt geassocieerd. Klopt dit met de persoonlijkheid die u zelf op papier hebt staan? Het kan helpen om mensen uit uw leefomgeving te vragen om feedback. Hoe beschrijven ze u, welke kenmerken schrijven ze u toe. Gebruiken ze dezelfde woorden? Op die manier wordt uw zelfbewustzijn nog sterker. Definieer vervolgens uw waarden, passies en visie. Uw waarden bepalen waar uw persoonlijke merk voor staat, en waarom het relevant is voor uw doelgroep. Uw passies, onderwerpen of zaken die u motiveren of enthousiast maken, vormen de aantrekkingskracht van uw merk. Het trekt de mensen naar u toe op grond van een emotionele band. En dankzij een visie verliest u uw doel niet uit het oog. Stel deze visie ook regelmatig bij. Een visie kan en mag veranderen, zolang deze maar past bij wie u bent en waar u wilt zijn. Met deze beschrijvingen kan uw merk een emotie uitlokken bij de doelgroep. En de kracht van een merk zit hem in die emotionele connectie.

Uw onderscheidingsvermogen
Klanten willen graag weten wie ze voor zich hebben, wat u anders maakt en waarom ze hún product of dienst van u moeten afnemen en niet dat van de concurrent. Met het opzetten van uw personal brand hebt u de fundering gelegd voor de authenciteit van uw bedrijf en haar boodschap. Deze is uniek. Het gaat er nu om dat het unieke karakter van uw persoonlijke merk boven andere merken uitsteekt. U kunt uniek zijn, maar nog steeds in de zogenaamde ‘comfort zone’ hangen. Durf hier uit te stappen. Durf anders te zijn, u te onderscheiden en zo steeds een beetje voor te liggen op de concurrentie. Bepaal continu uw strategie om die positie te behouden. Kijk hoe u zover bent gekomen en waar u naartoe wilt. Blijf echter consistent in uw persoonlijkheid en uitstraling.

En dan nog...
Personal branding kent een valkuil. Een persoonlijk merk is gebaseerd op uw eigen persoonlijke kenmerken. Wat gebeurt er als u het stokje moet overdragen aan een ander? U was immers het merk. Het persoonlijke merk als zodanig zal een overdracht niet overleven. Kunt u zich echter neerleggen bij het feit dat er een nieuwe personal brand voor in de plaats moet komen waar uw klanten zich aan kunnen (blijven) binden, dan is er geen reden om niet aan personal branding te beginnen.
Tot slot is een langetermijnvisie erg belangrijk bij het opzetten en onderhouden van het persoonlijke merk. Het gebeurt niet ineens. Er kunnen maanden, zelfs jaren overheen gaan, om die nummer 1-positie te veroveren op uw vakgebied. Haast u dan ook niet, doe het stap voor stap, en vooral: doe het goed!

Bronnen:
Webmarketingassociation.org,
www.inc,com
I-define.co.uk
Stridingout.co.uk
*About.marketing.co*m

Bob Harms is communicatie-adviseur

Business Agenda

Curaçao

15 februari: aanmelding Colloquium Doctum-examen Tweedegraads Lerarenopleiding Papiaments, Engels, Nederlands of Spaans
Tot en met 15 februari kunnen personen die 23 jaar of ouder zijn en niet voldoen aan de toelatingseisen voor studie aan de Algemene Faculteit, zich aannmelden voor het Colloquium Doctum-examen.
Meer informatie: secretariaatAlgemene Faculteit, tel. 844-2121 of 844-2122.

17 februari: aanmelding Colloquium Doctum-examen Lerarenopleiding Funderend Onderwijs (LOFO)
Tot en met 17 februari kunnen personen die 23 jaar of ouder zijn en niet beschikken over een diploma dat directe toegang geeft, zich aannmelden voor het Colloquium Doctum-examen.
Meer informatie: secretariaat LOFO, tel. 844-2126 of 844-2189.

Business Happy Hour
TGI Monday!
Locatie: El Ron Cocktailbar, Roodeweg 86, Otrobanda (tegenover tankstation Colon).
Datum en tijd: Elke eerste maandag van de maand van 17.00 - 20.00 uur.
Dresscode: casual.
Tel: 661-8122

Aruba

22-27 april: Inspiration Business Trip
Rondreis voor vertegenwoordigers van bedrijven, branche-organisaties en overheden uit het Koninkrijk der Nederlanden en/of de Caribische (ei)landen door Aruba, Bonaire en Curaçao.
De focus ligt op de nieuwe statussen van de eilanden en duurzame innovaties en investeringen. Tevens aandacht voor (sociaal)economische ontwikkeling. Gelegenheid tot netwerken, match-making en het verbreden van de horizon.
Georganiseerd door InterExpo Caribbean N.V.
Contact: InterExpo, Peter Oerlemans, email: peter@interexpo.biz

27-29 april: Health and Beauty Expo
Nadere informatie volgt.

Internationaal

15-18 februari: World Organic Trade Fair
Location: Nürnberg, Germany
http://www.biofach.de/en

1-3 maart: Graphics of the Americas
Locatie: Miami Beach Convention Center
Meer informatie: http://www.graphicsoftheamericas.com

24-26 april 2012: Caribbean Hotel and Tourism Investment Conference (CHTIC)
De 16e aflevering van de conferentie. CHTIC is het enige evenement in zijn soort in de regio, niet bedoeld voor profit organizations, en alle fondsen worden geherïnvesteerd in de regio en komen ten goede aan de Caribische toeristenindustrie. Er zijn mogelijkheden om te netwerken en een-op-een ontmoetingen met sleutelfiguren uit de hospitality-wereld te hebben.
Rond de 400 afgevaardigden, afkomstig uit 23 Caribische landen, de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, nemen deel aan de jaarlijkse CHTIC.
Meer informatie: www.caribbeanhotelandtourism.com

17-20 mei: Fred 2012
Flinx recruitment expo Dutch Caribbean. Job fair met Company Dinner, interviews en meer.
Locatie: WTC-Beurs, Rotterdam, Nederland
Bedrijven kunnen zich nog tot 17 februari aanmelden via fred@flinx.biz (tav T.Every/Q.Sintiago)
Meer informatie: wwww.flinx.biz, tab ‘FRED 2012’.

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Boeken

Business exposed

Vindt u het ook zo vreemd dat onze Raden van Commissarissen vaak bestaan uit parttimers en amateurs? Heeft u zich ook altijd verbaasd over de voortdurende stroom van managementhypes die het zakelijk landschap overspoelen? Vraagt u zich wel eens af waarom er nog steeds zo veel overnames zijn, terwijl onderzoek heeft uitgewezen dat ze veel meer kosten dan ze opleveren?

Er kleven nogal wat aspecten aan de zakenwereld die we als onveranderlijk zien en daarom nauwelijks aan nadere beschouwing onderwerpen of zelfs maar ter discussie stellen. Dit boek brengt daar verandering in.

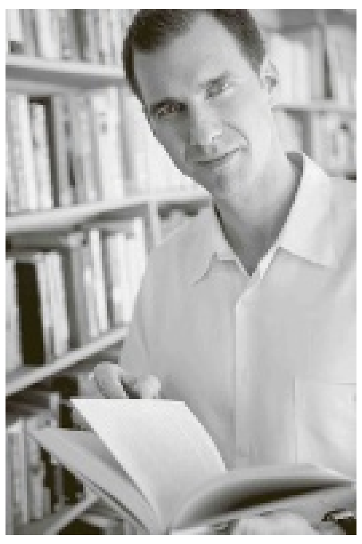

In ‘Business Exposed/ houdt managementgoeroe Freek Vermeulen het bedrijfsleven zonder pardon tegen het licht en onthult hij hoe het er werkelijk aan toegaat. De verleidingen, de prikkels en de (soms dubieuze) vervlechtingen en strategieën, ze passeren allemaal de revue. Dit is niet het zoveelste businessboek, maar eerst en vooral een echte pageturner die op onomwonden wijze aan het licht brengt hoe we zakendoen. Hoe bereiken bedrijven de top of waarom gaan ze juist ten onder? Wat zijn CEO’s eigenlijk voor mensen? En wat zijn hun echte drijfveren? Hoe wordt het grote geld verdiend - en verloren? Hoe kan het succes van vandaag morgen alweer omslaan in een regelrechte mislukking? En dan was er nog zoiets als strategie?

Freek Vermeulen is associate professor voor Strategic & International Management aan de London Business School. Hij doceert op executive- en MBA-niveau. Hij ontwierp en onderwijst enkele van de meest succesvolle cursussen van de School, zoals strategisch management, algemeen management, strategieën voor groei en fusies, overnames en allianties. Dit leverde hem de ‘Best Teacher Award’ van de school op. Daarnaast treedt Freek Vermeulen op als adviseur en werkte hij aan programma’s voor executives voor verschillende bedrijven.

‘Freek Vemeulen is een rijzende ster en zijn krachtige observaties zijn even helder als gezaghebbend’ - Financial Times

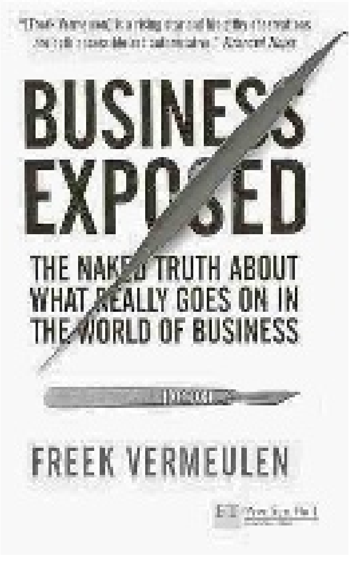

Titel: Business exposed, Een no-nonsense analyse van de wereld van ceo’s
Auteur: Freek Vermeulen
Uitgever: Academic Service
EAN: 9789052618715

Laat zieke kinderen weer even kind zijn.
CliniClowns

MKB

Vriendendienst

In deze column, die u tevens kunt lezen op www.mkbadviescuracao.com, geeft Bertine Vermeer een aantal tips over hoe u er als ondernemer in een zogenaamde ‘vriendendienstcultuur’ voor kunt zorgen dat zakelijk en privé voldoende in balans blijven. Vermeer is innovatie-adviseur bij InnovatieCentrum Curaçao.

Tekst: Bertine Vermeer

Succesvol ondernemen gaat samen met zakelijke capaciteiten. Als u de definitie van ‘zakelijk’ opzoekt in het woordenboek, dan vindt u in de lijst van omschrijvende woorden het woord ‘commercieel’, een woord dat vooral in het laatste decennium een nare bijsmaak heeft gekregen. Het kan namelijk de indruk wekken dat er maar één doel is, namelijk veel winst maken en dat de belangen van de klant er (zodra er betaald is) nauwelijks toe doen.
Uiteraard is dit niet de definitie van ‘zakelijk’. En ‘zakelijk’ hoeft ook zeker niet asociaal te zijn. Waar het bij zakelijk zijn in feite op neer komt is dat u een reële prijs vraagt en reële voorwaarden stelt bij hetgene dat u te bieden heeft. Tevens maakt u duidelijke afspraken, bijvoorbeeld over een uurtarief of betalingstermijn.

Is zakelijk contact per definitie afstandelijk?
Het kan door u misschien als afstandelijk worden ervaren wanneer u een goede vriend een offerte stuurt en hem vraagt deze te accorderen alvorens hem een zakelijke dienst te verlenen. Maar toch is het belangrijk, juist bij persoonlijke contacten, om van te voren duidelijke afspraken te maken, want het komt vaak genoeg voor dat een vriend anders denkt: “Ach, hij is een aardige vent, die gaat vast niet ingewikkeld doen als ik een maandje later betaal”, terwijl u het geld nodig heeft om uw rekeningen te betalen. Als u dan achter uw geld aan moet gaan zitten, kan dit leiden tot irritaties en misverstanden die zeker niet bevorderlijk zijn voor een persoonlijke noch voor een zakelijke relatie.

Bertine Vermeer is innovatie-adviseur bij Innovatie-Centrum Curaçao.

Vriendendienstcultuur
Het mag duidelijk zijn dat het op Curaçao niet ongebruikelijk is dat u als vriend of familielid van iemand een speciale behandeling krijgt. U heeft door een bepaald contact bijvoorbeeld minder lang in een rij te staan, u krijgt bij iemand een speciale korting of er worden soms zelfs gratis diensten aangeboden. U kan dit misschien oneerlijk, immoreel of onprofessioneel vinden, maar dit soort vriendendiensten zijn op Curaçao sociaal geaccepteerd en het heeft zo zijn voor- en nadelen. Hieronder volgen een paar tips die u hierbij van pas kunnen komen.

Prijs
Mensen hechten minder waarde aan iets dat gratis of goedkoop is. Men is er aan gewend dat een auto van 10.000 gulden van lagere kwaliteit is dan een auto van 60.000 gulden. Hetzelfde kan gelden voor de waardering van uw diensten aan de hand van uw prijs. Zo kan het gebeuren dat u twee dagen heeft besteed aan het maken van een adviesrapport voor een gereduceerd tarief en uw klant er vervolgens niets mee doet, ‘omdat hij het er niet mee eens is’. In feite trekt uw klant dan uw expertise in twijfel. Had deze klant de volle mep moeten betalen, dan had hij het rapport wellicht serieuzer genomen.

Het is overigens ook lastig om van zo’n lage prijs af te komen. Heeft een klant de eerste keer een speciale prijs gekregen (met als argument: ‘omdat u het bent’), dan zal deze raar opkijken als hij de volgende keer geen korting krijgt.

Relatiegeschenk
Als u aan vaste klanten af en toe eens een extra service of korting biedt, kunt u hier wel profijt bij hebben. Zie het dan als relatiegeschenk, een manier om ‘bedankt voor uw klandizie’ te zeggen.
Om het geschenkgebaar duidelijk te maken is het wel aan te raden om de bijdrage inzichtelijk te maken. Dat kan bijvoorbeeld door een factuur te sturen met daarop het normale tarief en eronder de korting.
Verder kunt u klanten inzichtelijk bedanken (en tegelijkertijd binden) door middel van een spaaractie of een voordeelcoupon.

Aandacht
Verder moet u ervoor waken dat de extra aandacht die u aan één bepaalde klant besteedt, niet ten koste gaat van de aandacht die de andere klanten gaat. Iedere klant moet zich gerespecteerd en gewaardeerd voelen en geen klant wil merken dat een andere klant wel goed of snel geholpen wordt terwijl hij zelf slechte service krijgt.

Heeft u vragen over deze column, neem dan contact op met InnovatieCentrum Curaçao, via info@icc.an of via +(599 9) 737 1360. w

MKB Advies Curaçao (www.mkbadviescuracao.com) is een initiatief van het ministerie van Economische Ontwikkeling (MEO) en InnovatieCentrum Curaçao (ICC). Het is een online platform voor en door ondernemers. Op MKB Advies Curaçao wordt kennis van professionals gedeeld in ruil voor exposure en promotie van hun bedrijf.

MKB ADVIES CURACAO

Milieu

‘Manipulatie met wolken’

Nu Mexico met ernstige droogte te maken heeft lijkt cloud seeding (het manipuleren van wolken) een veelbelovende manier om de broodnodige regen te krijgen. De techniek is echter omstreden.

Sommige deskundigen prijzen de voordelen van cloud seeding, anderen blijven erbij dat er geen duidelijk bewijs is van de effectiviteit van de techniek. Daar komt bij dat de potentiële gevolgen voor de lucht, het water en de bodem nog onvoldoende bestudeerd zijn.

“De methode is niet bewezen. De gedane investeringen hebben geen resultaten opgeleverd die laten zien dat cloud seeding tot meer neerslag leidt”, zegt Graciela Binimelis van het Atmosferisch Wetenschappelijk Centrum van de Universiteit van Mexico. Binimelis, die atmosferische wetenschappen studeerde aan de Universiteit van Washington, doet al twintig jaar onderzoek naar wolken.

Cloud seeding houdt in dat wolken vanuit een vliegtuig of vanaf de grond besproeid worden met chemicaliën, meestal zilverjodide. Daardoor worden ijskristallen gevormd die groeien in omvang totdat ze het juiste gewicht bereiken om op lagere hoogte te vallen in de vorm van neerslag. Het is niet duidelijk of het gebruik van zilverjodide schadelijke gevolgen kan hebben voor mensen of het milieu.

Klimaatengineering
Cloud seeding gebeurt bij de grens tussen de Verenigde Staten en Mexico, en in Argentinië, Chili, Spanje en China, het land dat de techniek het meest gebruikt. “Als cloud seeding onfatsoenlijk gebroken wordt uitgevoerd, met de nodige logistieke steun, getraind personeel en speciaal aangepaste vliegtuigen, zijn de resultaten positief”, zegt Gustavo Dietz, die per vliegtuig operaties heeft uitgevoerd in de noordelijke staten van Mexico.

Gary Walker van Just Clouds, een bedrijf in de Amerikaanse staat Texas dat zich bezighoudt met cloud seeding en atmosferisch onderzoek, zegt dat ‘goedbewerkte wolken’ langer blijven bestaan en een groter oppervlak beslaan.

Cloud seeding valt niet onder klimaatengineering, een concept dat verwijst naar het grootschalig manipuleren van de natuur om de gevolgen van klimaatverandering te beperken. De Verenigde Naties kondigden in 2010 een moratorium af op klimaatengineering, vanwege de mogelijke schadelijke gevolgen ervan voor de biodiversiteit.

Zonnestraling
Het onderzoek naar klimaatengineering richt zich vooral op twee gebieden: het beheersen van zonnestraling en het verwijderen van CO2 uit de atmosfeer, om zo de concentratie van het gas in de atmosfeer te verminderen.
Alan Robock, hoogleraar klimatologie van het Milieudepartement van de Rutgers University in de Verenigde Staten, vindt klimaatengineering geen goed idee. Hij wijst onder meer op verstoring van de zomermoesson in Azië en Afrika, ozonuitputting, vermindering van zonnekracht en snelle opwarming van de aarde. Robock vreest dat klimaatengineering ertoe zal leiden dat er minder nadruk komt te liggen op vermindering van de uitstoot. “En er bestaan ook zorgen over commercieel of militair gebruik van deze technologie”, zegt hij.

Droogte
Mexico, waar minstens negen bedrijven diensten aanbieden op het gebied van cloud seeding, heeft momenteel te maken met de ergste droogte in zeventig jaar. De helft van het land heeft te kampen met een gebrek aan regen. Dat bedreigt de voedselproductie en de werkgelegenheid in de landbouwsector.

Tussen 1996 en 1999 had Mexico eveneens te maken met langdurige droogte in de noordoostelijk staat Coahuila. Destijds werd in samenwerking met de overheid, staalbedrijf Altos Hornos de Mexico en het Amerikaanse National Centre for Atmospheric Research (NCAR) een onderzoeksprogramma opgezet. Gedurende twee jaar werden gegevens verzameld over 51 natuurlijke wolken en 43 wolken die besproeid werden met een mengsel van natrium, magnesium en calciumchloride. Die chemicaliën trokken vocht uit de omgeving aan dat werd omgezet in regendruppels.
“De eerste analyses suggereren dat cloud seeding een positief effect heeft gehad op de hoeveelheid neerslag die valt bij regenbuien”, staat in een studie naar aanleiding van de experimenten. De studie dateert uit 2001 en werd gepubliceerd werd in het Bulletin van de American Meteorological Society.

Geen bewijs
De regen uit de bewerkte wolken besloeg een groter oppervlak, was langduriger en heviger dan normaal. Soms viel er zelfs dubbel zoveel regen als gebruikelijk, meldt de studie. Toen de droogte ophield, werd het programma stopgezet.

In 2003 beweerde de Amerikaanse consultant Bernard Silverman in hetzelfde Bulletin van de American Meteorological Society dat experimenten in Mexico, India, Thailand en Zuid-Afrika ‘niet het statistische of natuurkundige bewijs hebben geleverd dat nodig is voor wetenschappelijk bewijs’.
In geen van de studies werd onderzocht wat het effect van de regen uit gemanipuleerde wolken was op de bodem. Experimenten moeten minstens gedurende een periode van vijf jaar worden uitgevoerd om geldige resultaten op te leveren, zeggen experts.

“Over de positieve of negatieve gevolgen voor het milieu weten we nog niets. Wat we in de afgelopen decennia gezien hebben, is dat cloud seeding leidt tot andere regenpatronen en intensere en kortere regenbuien. Maar aan de hoeveelheid regen die valt, is niet veel veranderd”, zegt Binimelis.

Entrepeneur Cynthia Wihardja:

‘Verwezenlijk je eigen dromen’

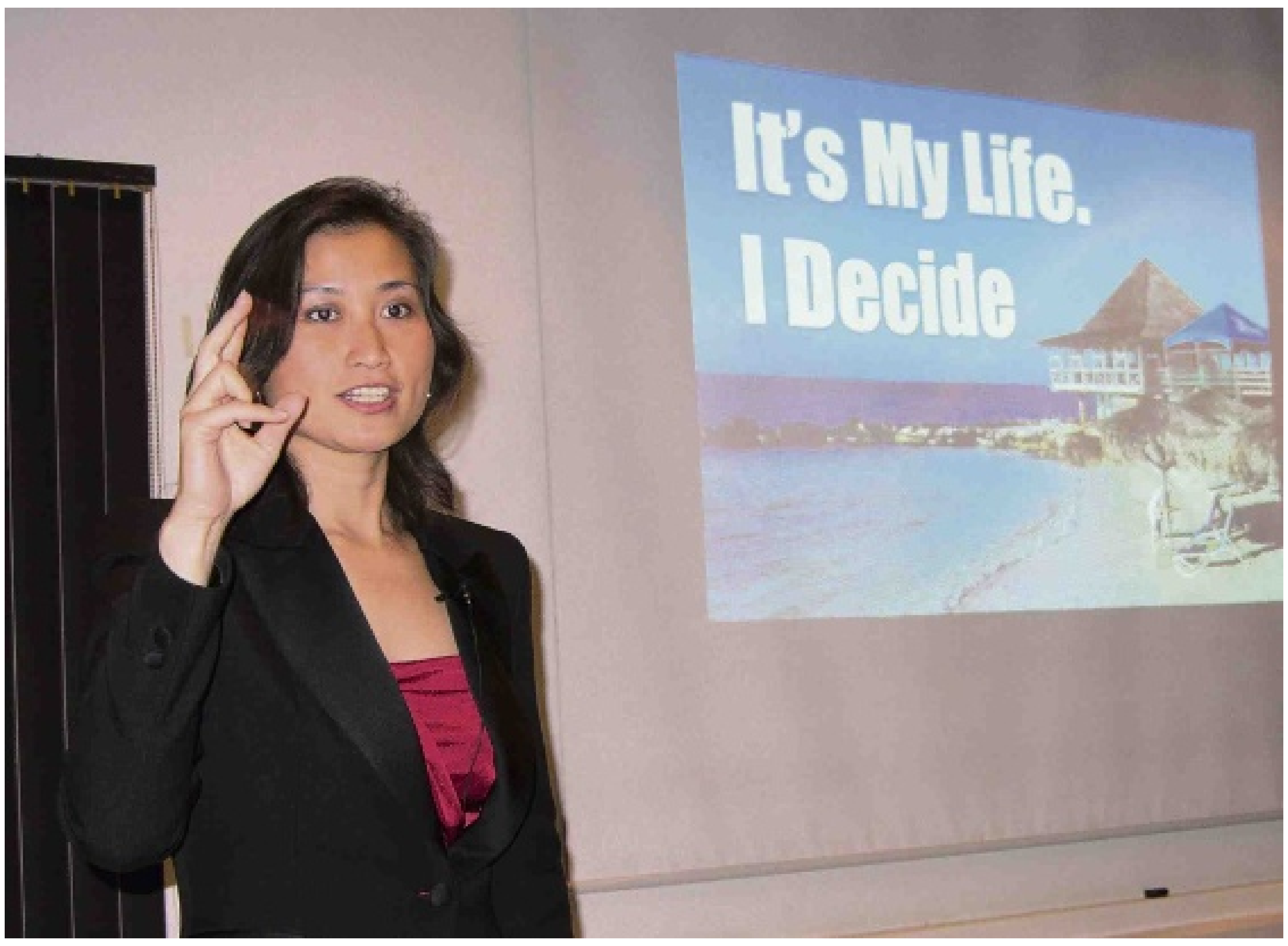

Cynthia Wihardja

Het is niet alledaags: Een motivational speaker uit Indonesië die hier komt spreken. Daar moet je bij zijn! En zo geschiedde: Het seminar ‘Decide to get more out of your life’, een initiatief van Stichting Vrouwennetwerk Curaçao en ActionCOACH op 26 januari zat bomvol. Zo’n tachtig vrouwen en enkele mannen van verschillende achtergronden en leeftijden vonden hun weg naar de Belle Alliance zaal in Avila om Cynthia Wihardja in ‘real life’ te zien en te horen spreken tijdens een middagvullend programma.

Tekst: Marijke Uitdehaag

Al jaren organiseert Stichting Vrouwennetwerk Curaçao (SVC) bijeenkomsten voor professionals en ondernemers op het eiland. Speciaal voor dit seminar bundelde SVC haar krachten met ActionCOACH, die lokale ondernemers begeleidt bij het bouwen van succesvolle bedrijven.
Om drie uur ‘s middags druppelen de eerste gasten binnen. “In de aanloop naar het seminar was het nog even spannend hoe de opkomst zou zijn. Veel dames besloten pas op het laatste moment de bijeenkomst bij te wonen. Bij de start van het programma rond half vier was er echter bijna geen enkele lege stoel meer te bekennen”, aldus een trotse Natasha Rosaria-Devid, voorzitter van SVC.
Naast key note speaker Cynthia Wihardja nodigde de organisatie Ingrid de Maaijer uit om te spreken. Naar wat bleek een zeer goede keuze. Met haar speech ‘You can have it all’ vol humoristische anekdotes bracht zij de sfeer er meteen goed in. De Maaijer, die jarenlang leading lady was bij Amigoe, werkte zichzelf naar de top: “Mijn eerste functie in 1979 betrof de verkoop van advertenties. Ik was toen 31 jaar en moeder van drie kinderen. Zeven jaar later in 1986 werd ik benoemd tot algemeen directeur, een baan die ik met ontzettend veel plezier heb uitgevoerd.”
Zowel verbaal als non-verbaal overtuigt De Maaijer dat plezier een belangrijke sleutel vormt voor haar succes. Ze straalt als geen ander terugkijkend op haar eigen carrière en leven. Dat betekent geenszins dat het haar eenvoudig afging. “Het is zenuwslopend om elke dag weer op tijd een goed gevulde krant te maken. Waarom dat al die jaren gelukt is heeft in mijn ogen met drie factoren te maken. Op de eerste plaats werkte ik met een geweldig team. Allemaal waren we er trots op om voor de Amigoe te werken. Daarnaast ben ik zelf altijd overtuigd geweest van ons product.”
Uiteraard komt ook het thema vrouwelijk leiderschap ter sprake. Bij de aankondiging van dagvoorzitter Maya Mathias werd reeds ter sprake gebracht dat De Maaijer haar mannetje wel staat. In een periode waarin het niet voor de hand lag dat een vrouw de hoogste baas is van een krant, weet De Maaijer zich prima te manoeuvreren tussen haar mannelijke collega’s. “Wees trots en maak gebruik van het feit dat je een vrouw bent”, zegt ze. “Toepasselijk vind ik nog steeds de uitspraak van Eleanor Roosevelt: ‘Women are like teabags. You don’t know how strong they are until you put them in hot water!’.
Haar eigen rol als leider, zowel zakelijk als privé, gaat gepaard met een heldere visie: “Zelf het goede voorbeeld geven. Dat is de basis.” Nog steeds leidt De Maaijer een zeer actief leven zowel op zakelijk als maatschappelijk vlak. Ze is een trotse oma van zeven kleinkinderen en een gelukkige echtgenote: “Mijn man heeft mij al die jaren de ruimte gegeven om mezelf te ontwikkelen, hij is mijn beste vriend.”
Al snel na de onderhoudende toespraak van De Maaijer wordt het stokje overgedragen aan de bijzondere gast uit Jakarta, business coach Cynthia Wihardja. Maar niet voordat dagvoorzitter Mathias enkele leuke wetenswaardigheden met het publiek uitwisselt over Indonesië, het derde grootste land ter wereld. En net als Curaçao een voormalig kolonie van Nederland, alleen dan 4000 keer zo groot.
Wihardja, 37 jaar, is Firm Owner in South Jakarta van ActionCOACH, de grootste business en executive coaching formule ter wereld die zich inzet om ondernemers en hun team meer winst en succes te laten halen uit hun bedrijf. Ze is auteur van het boek ‘It’s my career, I decide’, waarin ze middels de door haar ontwikkelde vierstapsstrategie DEAL (Dare, Excel, Ask en Lead) uitlegt hoe je als professional boven jezelf uit kunt stijgen en succes voor jezelf leert te definiëren. Een deel van de opbrengst van het boek is bestemd voor het goede doel, een Entrepeneurship High School voor kinderen uit weeshuizen.
In augustus vorig jaar nam ActionCOACH Curaçao met drie coaches deel aan de wereldconferentie van ActionCOACH in Miami, waar Wihardja genomineerd was voor een aantal prijzen. Janine Lie-A-Kwie, die als eerste de officiële ActionCOACH licentie naar het Caribisch gebied haalde, vertelt: “Wihardja won de ‘Award for Abundance’ en gaf in haar speech aan dat ze graag op drie plekken in de wereld vrijwillig haar kennis wilde delen. Arthur, Arnout en ik twijfelden geen seconde en nodigden haar uit om naar Curaçao te komen.” Wihardja reageerde direct enthousiast en nog geen half jaar later staat ze er dan ook echt. “Het is geweldig om te zien dat zowel onze sprekers Cynthia en Ingrid als onze dagvoorzitter Maya op vrijwillige basis hun medewerking aan dit seminar hebben verleend”, aldus Arthur Rosaria, Firm Owner van ActionCOACH Dutch Caribbean
En net als De Maaijer neemt Wihardja haar taak serieus: Ruim vijf kwartier is ze aan het woord en wanen we onszelf zowaar in een training. Door aldoor vragen te stellen en ons van heldere modellen en levendige, grappige voorbeelden te voorzien houdt ze de zaal bij de les en aan haar gekluisterd.
Lang twijfelde Wihardja of ze de stap naar motivational speaker moest nemen. “Ik ben geen miljonair of wereldberoemd. Er kwam een moment dat iemand mij de juiste vraag stelde: Als ik genoeg gedaan en gepresteerd had voor mezelf, wat zou ik dan graag willen voor anderen? Dat was voor mij een keerpunt, waarna ik heb besloten dat ik iets wil bijdragen. Ik heb mijn kwaliteiten leren omarmen en zet ze nu in om ondernemers en werknemers te helpen meer uit zichzelf en hun bedrijf te halen. ActionCOACH deelde die visie en gaf mij een platform om die droom te verwezenlijken.”
Met 99 procent aandeel in de zaal zou je verwachten dat Wihardja zich in haar werk speciaal op vrouwen richt. Niets is minder waar. “Ik voel zelfs altijd enige weerstand als ik hoor over speciale trainingen en bijeenkomsten voor vrouwen. Het zou voor mij veel te veel voelen als pamperen.” Voor Wihardja gaat het om het individu. “Ik coach mannen en vrouwen. Mijn ervaring is dat iedere persoon zijn eigen problematiek en inspiraties heeft, dat staat los van sekse.” Gedurende haar presentatie schroomt ze echter niet feilloos het potentieel van vrouwen ten opzichte van mannen bloot te leggen. “Wij hebben het grote voordeel van nature multi-taskers te zijn. Klaag er niet over, maar koester die aangeboren kwaliteit en gebruik deze in je voordeel.”
Voortbordurend op het onderwerp stelt Wihardja dat ze vaak vrouwen tegenkomt die zichzelf automatisch opstellen in dienst van hun omgeving. Zelf heeft ze een aantal maanden gedacht dat een rol als huisvrouw goed voor haar en haar relatie zou zijn. “Waar ik echter teveel aan voorbij ging waren mijn eigen behoeftes. En al snel kwam ik tot de conclusie dat ik te ambitieus ben om thuis te zitten. Hiermee bedoel ik niet dat je geen huisvrouw moet willen zijn of dat dit minderwaardig is. Als dat jouw droom is, ga ervoor! Wat ik wil meegeven is dat iedereen, man of vrouw, kwaliteit van leven verdient en dat het verwezenlijken van jouw eigen dromen daar een belangrijk onderdeel van is.”
Ter onderbouwing gebruikt Wihardja een model dat kwaliteit van leven als het ware ontleedt en vanuit resultaten, handelingen en besluiten terugvoert naar de kwaliteit van de vragen die je jezelf stelt. Wat voor dromen heb jij? “Het is typisch om te merken dat vrouwen soms eenvoudiger tot een antwoord komen als ik de vraag herformuleer tot: Als je een man was, wat voor dromen zou je dan hebben?”
Zo pakkend als Wihardja haar presentatie inzet en de aandacht weet vast te houden, zo trefzeker is ze aan het eind. De aimabele Indonesische blijkt naast presenteren namelijk ook over een gouden strotje te beschikken. Vol overgave zingt ze ‘One moment in time’ van Whitney Houston en krijgt ook haar publiek zover om de tekst, die geprojecteerd staat op de laatste sheets, mee te zingen. Later verklapt ze dat het pas de tweede keer was dat ze haar zangtalent in deze setting gebruikt. “De reden dat ik dat ontspannen kan doen is omdat ik het mij niet gaat om ‘kijk mij nou eens’. Ik zing niet om te presteren, maar omdat het me helpt in mijn droom om iets bij te dragen.”
Na afloop zorgt dagvoorzitter Mathias ervoor dat er KISS-proof (Keep It Short & Simple) vragen worden gesteld aan beide sprekers. Ook wordt er volop gezamenlijk gereflecteerd op de middag. Nancy, één van de deelnemers kijkt terug: “Wat ik heb geleerd is om mezelf een spiegel voor te houden. Wat wil ik voor mezelf bereiken in het leven? Heb ik mijn doelen helder voor ogen? En leef ik ook op een manier dat dit voor mij binnen handbereik ligt? Je kiest er niet voor om succesvol te zijn. Succes trek je aan.” Al met al inspirerende en enthousiaste geluiden die doorklinken tot na de afsluitende borrel buiten bij ondergaande zon.

ActionCOACH

ActionCOACH, opgericht in 1997, is werelds grootste franchiser op het gebied van business en executive coaching, met meer dan duizend kantoren verspreid over 39 landen. De missie van ActionCOACH is om ondernemers en hun team volgens een beproefde succesformule te begeleiden in het verbeteren van hun bedrijfsvoering en het drastisch verhogen van hun winst.
Arthur Rosaria, beschikt over ruim twintig jaar ervaring in de bankwereld. Voordat hij zich ging toeleggen op business coaching was hij directeur van ontwikkelingsbank Korpodeko. Heel bewust koos hij ervoor om franchisenemer van ActionCOACH te worden. “Het Caribisch gebied zit vol met zakelijk potentieel. Ik wil ondernemers en bedrijven op Curaçao en de omringende eilanden helpen hun succes te vergroten. De ActionCOACH-formule zorgt ervoor dat ik een sterk team van coaches om me heen kan vormen en de beste middelen in handen heb om onze doelstelling te behalen.”
Inmiddels hebben ruim honderd ondernemers al deelgenomen aan verschillende ActionCOACH programma’s, uiteenlopend van seminars en workshops tot groepscoaching en individuele coachingprogramma’s. Rosaria wil ActionCOACH in the Dutch Caribbean uitbouwen met een team van coaches op Curaçao en op de andere eilanden. Hij is hiervoor op zoek naar top-professionals die zich willen commiteren aan de visie, missie en cultuur van ActionCOACH. Voor meer informatie zie: www.actioncoach.com/arthurrosaria.

Stichting Vrouwennetwerk Curaçao

Stichting Vrouwennetwerk Curaçao, opgericht in 1994, is hét netwerk voor professionele en ambitieuze vrouwen op Curaçao. Maandelijks organiseert SVC bijeenkomsten waar interessante en vaak interactieve onderwerpen aan de orde komen. De onderwerpen worden door professionals uit het netwerk of elders uit het Curaçaose (bedrijfs)leven gepresenteerd. “Veel bekendheid heeft onze stichting de afgelopen jaren gekregen door de uitreiking van de SVC Award”, vertelt voorzitter van de stichting Natasha Devid. “Deze tweejaarlijkse award reiken wij uit aan het meest vrouwvriendelijke bedrijf van Curaçao.” Momenteel zijn er meer dan 80 professionele vrouwen aangesloten bij het Vrouwennetwerk. Voor aanmeldingen kan je terecht op de site: www.vrouwennetwerk.com

Een volle zaal tijdens het seminar.

Vlnr: Maya Mathias, Cynthia Wihardja en Ingrid de Maaijer